Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вярочаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:	
На 1 месяц	90 к.
" 3 "	2 р. 70 к.
" 6 "	4 р. — к.
" 1 год	8 р. — к.
Зьмена адрасу: іншагародняя	— 20 к.
мясцовая	— 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:	
За радок наппарэлі пасьля тэксту	— р. 50 к.
За радок наппарэлі наперад тэксту	1 р. — к.
За радок наппарэлі парад тэкстам	1 р. 50 к.
Сьпешныя на 50 проц. даражэй.	
Звыш тарыфу біраецца 10 проц. налогу	

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:	
За 1 дакумант	35 кап.
За кожны дадатковы	15 "
Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант	15 "
За кожны дадатковы	5 "
Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.	

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 192 (2380) Серада, 22-га жніўня 1928 г.

Аб II пазыцы індустрыялізацыі.

Адозва Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі

ДА ЎСІХ ПРАЦОЎНЫХ БЕЛАРУСКАЙ САВЕЦКАЙ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РЭСПУБЛІКІ.

Таварышы!

Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, улада ў якім знаходзіцца ў руках рабочых і працоўнага сялянства, у вельмі цяжкіх складаных умовах, з вялікім напружаньнем будуе сацыялістычную гаспадарку.

Знаходзячыся ў абкружэньні капіталістаў, якія варожа адносяцца да Саюзу ССР і імкнуцца ласьці блёк для нападу на нашу краіну, каб зьнішчыць уладу рабочых і сялян і аднавіць уладу абшарнікаў і капіталістаў, зьвярнуць зямлю памешчыкам, а фабрыкі і заводы капіталістам,—пралетарская дзяржава ў працягу цэлага шэрагу гадоў пад кіраўніцтвам камуністычнае партыі зьнішчыла ўсе перашкоды, якія сустракаюцца на шляху нашага будаўніцтва.

Шмат дасягненьняў маецца ў нашым гаспадарчым і культурным будаўніцтве, напрыклад, па БССР збудован і будуецца цэлы шэраг буйных прадпрыёмстваў, у якіх павялічваецца колькасьць рабочых і на якіх выпрацоўваецца прадукцыя для задавальненьня запатрабаваньняў нашае гаспадаркі. Сельская гаспадарка часткова пераходзіцца да лепшых форм апрацоўкі зямлі з ужываньнем больш складаных сельска-гаспадарчых машын і прыладаў. Некаторыя вёскі паступова пераходзяць на электрычнае асьвятленьне.

Для разьвіцьця нашае прамысловасьці, пабудовы новых фабрык і заводаў, для электрыфікацыі краіны, для таго, каб перавесьці аграрную масу дробных сялянскіх гаспадарак да ўжываньня трактара, удасканаленага плуга, складаных сельска гаспадарчых машын, штучнага ўгнаеньня і г. д.—неабходны вялікія сродкі. На дапамогу крэдытамі і пазыкамі з боку буржуазных дзяржаў мы разьлічваць ня можам і ўсе сродкі на гэту патрэбу павінны адшукаць у сябе.

З гэтай мэтай савецкі ўрад выпускае пазыкі, каб мабілізаваць сродкі, якія маюцца ўнутры краіны ў працоўных, сродкі, якія выключна скарыстоўвае на разьвіцьцё прамысловасьці, сельскае гаспадаркі, электрыфікацыю, на пабудову новых шляхоў зносін і г. д., што паляпшае дабрабыт працоўных і павышае ўзровень культурнага жыцьця краіны.

Першая пазыка індустрыялізацыі была пакрыта рабочаю клясаю, а пазыка ўзмацненьня сельскае гаспадаркі амаль поўнасьцю была распаўсюджана сярод сялянства.

Мы ўпэўнены, што і ў сучасны момант ня знойдзецца ніводнага рабочага, селяніна, служачага і наогул працоўнага, які-б ня прыняў удзелу ў новай пазыцы. Незалежна ад таго, што ўдзел у пазыцы дае магчымасьць працоўным садзейнічаць сацыялістычнаму будаўніцтву, але сумесна з гэтым дае і карысьць кожнаму трымацелю аблігацыі пазыкі.

Папярэдняя падпіска ўжо сьведчыць аб тым, з якім захапленьнем і сьвядомасьцю рабочыя і служачыя адгукнуліся на заклік ураду. Падпіска на 100 проц. месячнай пэнсіі—звычайная справа, а многія значна перавышаюць свой месячны аклад.

Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту заклікае ўсіх рабочых, сялянства, чырвонаармейцаў, усіх працоўных Беларусі прыняць самы актыўны ўдзел як у распаўсюдзіваньні, таксама ў набыцьці аблігацый другой пазыкі індустрыялізацыі. Шчыры ўдзел у пазыцы ўзмоцніць саюз рабочае клясы з сялянствам і падніме моц першае пралетарскае дзяржавы, якая змагаецца з націскам сусьветнага капіталізму.

Няхай жыве савецкае сацыялістычнае будаўніцтва!

Няхай мацнее саюз рабочых і сялян!

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. ЧАРВЯКОЎ.**

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. ХАЦКЕВІЧ.**

18-га жніўня 1928 г. г. Менск.

Шыта белымі ніткамі.

З перадавіцы «Праўды».

„Праўда" ў перадавіцы «Провокация в Барге» піша:

Лямант, узьняты навакол баргінскіх падзей японскаю і англійскаю рэак[illegible]

З сёнешніх тэлеграм відаць, што японскае вайсковае камандаваньне ўжо зараз сьпяшаецца выкарыстаць падзеі ў Барзе для падрыхтоўкі сур'ёзных [illegible]

Польская „Ўступка" Літве.

Адказ Польшчы на ноту Вальдэмараса.

ВАРШАВА. 19-га жніўня спецыяль[illegible]

[illegible] яць віцэ-старшыня дэлегацыі Галуўка».

«Што-ж датычыць нашае прапановы—гаворыць нота—лічу неабходным [illegible]

Згубілі апошні ўплыў на масы.

[illegible]

Японская правакацыя ў Барзе

ЯПОНІЯ ПАДРЫХТАВАЛА АНТЫ-КІТАЙСКАЕ „ПАЎСТАНЬНЕ" ЖЫХАРСТВА БАРГІ, КАБ МЕЦЬ ПРЫЧЭПКУ ДЛЯ АКУПАЦЫІ МАНЧЖУРЫІ.

Манголія ня мае дачыненьня да падзей.

УЛАН-БАТОР, 20-8. Мангольскі ўрад агаласіў паведамленьне наконт падзей у Барзе.

«У апошнія дні—гаворыцца ў паведамленьні—чужаземныя газэты і радыё паведамляюць аб народным паўстаньні ў Барзе. Японскі друк асабліва раздзьмухвае паведамленьні аб гэтым паўстаньні і аб тым, нібы войска Мангольскае народнае рэспублікі бярэ ў ім непасрэдны ўдзел. Урад Мангольскае народнае рэспублікі з усёю рашучасьцю адхіляе паведамленьні аб свайм удзеле ў гэтым паўстаньні, ці аб удзеле ў ім мангольскае народнае арміі, *і заклікае грамадзян рэспублікі даць належны адпор гэтым правакацыйным чуткам».*

* * *

УЛАН БАТОР, 20-VIII. Грамадзкія і палітычныя колы вельмі абураны паклёпнымі паведамленьнямі ў японскім і ангельскім друку наконт удзелу Мангольскае народнае рэспублікі ў падзеях у Барзе.

Водгукі друку на падзеі.

ХАРБІН. Расейская газэта «Молва» піша: «Лямант мясцовага японскага друку навакол падзей у Барзе і выразнае імкненьне пераблытаць факты даюць падставу думаць, што падзеі ў Барзе будуць выкарыстаны ў якасьці мечанае карты ў манчжурска-мангольскай палітычнай гульні. Адбываецца знаёмая па ранейшым вопыце газэтная кампанія, якая мае на мэце адхіліць увагу кітайскіх афіцыйных колаў і кітайскае грамадзкасьці Мукдэну па неправільным адрасе».

Тэлеграфная і чыгуначная сувязь па заходняй галіне адноўлена.

* * *

ХАРБІН, 18-8. Абмяркоўваючы падзеі ў Барзе, кітайскі афіцыёз на расейскай мове «Гун-Бао» піша: «Жыхарства Баргі аднадушна жадае застацца пад пратэктаратам Кітаю. У самой Халцы рух на карысьць аб'яднаньня з Баргою, інсцэніраваны купкай палітыканаў. Як відаць інцыдэнт на лініі Кітайска-Ўсходняе чыгункі патрэбны нейкаму трэцяму баку».

У кітайскім выданьні газэта піша: «12-га жніўня ў раёне Хайляру зьявіліся мангольскія бандыты, сярод якіх знаходзіліся таксама чужаземцы».

Выкрыта японская кантрабандная зброя

ГРУЗ ПРЫЗНАЧАЎСЯ ДЛЯ АДПРАЎКІ Ў МАНЧЖУРЫЮ.

УЛАДЫВАСТОК, 20-VIII. ДПУ сумесна з мытніцаю на складах японскае транспартнае канторы «Сіосэі Гумі» ў пакунках старых газэт, у бочках з цьвікамі, унутры машын і вэнтылятараў „Рута" знайшлі розную зброю і кулі агульнаю вагаю ў 1285 кілёграмаў. Увесь гэты груз з кантрабандаю 13-га жніўня быў дастаўлен ва Ўладывасток з Японіі тэрміновым рэйсам на паштовым параходзе «Кагімару» і прызначаўся для пасылкі ў Манчжурыю. Праводзіцца дазнаньне.

Паўстаньне падрыхтавана японцамі.

ПЕКІН. На думку газэт, паўстаньне ў Хулунбуірскай акрузе падрыхтавана тайным японскім таварыствам.

V Сусьветны кангрэс КІМ'а.

Першае слова кангрэсу—слова вернасьці пралетарскай барацьбе пад штандарам Камінтэрну.

КІМ на справе пакажа, як трэба змагацца процi вайны.

Урачыстае адчыненьне кангрэсу.

Уступная прамова т. Хітарава.

МАСКВА. Адчыняючы 20-га жніўня V усесьветны кангрэс КІМ'у, сакратар КІМ'у Хітараў зазначыў:

Мы заяўляем аб нашай вернасьці Камінтэрну і абяцаем быць стойкімі салдатамі Камуністычнага Інтэрнацыяналу.

За 4 гады, якія мінулі з часу апошняга кангрэсу, КІМ выявіў сябе, як магутная баявая арганізацыя. Але да гэтага часу нашая арганізацыя аб'яднала вельмі тонкі слой рабочае моладзі. Мы павінны, перш-на-перш, абмеркаваць пытаньне наконт таго, як абярнуць КІМ у больш шырокую масавую арганізацыю. Мы ўпэўнены, што гэтую задачу вырашым. Мы на нашым кангрэсе ня будзем займацца мармытаньнем аб міру, як гэта робяць пацыфісты ўсіх краёў. Але калі будзе патрэбна, дык КІМ здолее паказаць, як ён сапраўды будзе змагацца проці вайны.

З вамі ўся рабочая моладзь СССР.

З першым прывітаньнем кангрэсу выступіла дэлегацыя ЎсеЛКСМ. Са сьцягам пад гукі маршу на сцэну ўзышла калёна савецкіх камсамольцаў.

Ад імя ЎсеЛКСМ да кангрэсу зьвярнуўся з прывітаньнем сакратар ЦК і МК УсеЛКСМ Косараў.

Камсамол Савецкага Саюзу,—сказаў т. Касараў,—пільна сачыць за жыцьцём і барацьбою замежнага камсамолу. У сваёй барацьбе за міжнародную рэвалюцыю, вы, замежныя таварышы, не застаняцеся адны, з вамі ўся рабочая моладзь Савецкага Саюзу.

Рыхтуйцеся ўзарваць капіталістычны сьвет.

Выступленьне тав. Бухарына.

Тав. Бухарын, спатканы доўгай авацыяй, кажа прывітальную прамову па даручэньні выканкому і 6-га кангрэсу Камінтэрну.

Я вітаю перадавую самаахвярную моладзь рабочае клясы,—гаворыць тав. Бухарын,—якая адважна змагаецца на ўсёй зямной кулі за справу сусьветнае рэвалюцыі. Ваш кангрэс распачынае працу ў такі момант, калі ад пралетарскае моладзі патрабуецца асаблівая згуртаванасьць у барацьбе. Расьце новая зьмена, якая ня ведае і ня памятае імпэрыялістычнае вайны. Але ўжо відны першыя праявы новае імпэрыялістычнае вайны. Гэтая небясьпека—зусім рэальная. На барацьбу проці яе КІМ павінен здолець мабілізаваць ня толькі свае кадры, але і сотні тысяч, мільёны рабочае і працоўнае моладзі. Рабочая моладзь змагаецца ўсюды на перадавых пазыцыях. Яна павінна быць гатова, каб абярнуць імпэрыялістычную вайну ў вайну грамадзянскую з мэтаю ўстанавіць дыктатуру пралетарыяту. У гэтай пэрспэктыве працуе 6-ты кангрэс Камінтэрну і будзе працаваць 5-ты кангрэс Камуністычнага Інтэрнацыяналу Моладзі.

Галоўная мэта рабочае моладзі—не папяровая, а сапраўдная рэальная барацьба проці небясьпекі вайны.

КІМ на сваім кангрэсе ўхваліць сваю праграму; гэтая праграма будзе штандарам, пад якім будзе змагацца і перамагаць рэвалюцыйная моладзь. Галоўная задача вашага кангрэсу—абмеркаваць пытаньні наконт новых мэтадаў заваёвы мас працоўнае моладзі.

На гэтым пасяджэньні мы бачым прадстаўнікоў 3-х пакаленьняў: барацьбітоў Парыскае Камуны, удзельнікаў Кастрычнікавае рэвалюцыі і прадстаўнікоў новага пакаленьня, якому належыць пабудаваць сусьветны камунізм. Рабочая моладзь павінна вучыцца ад старэйшых сваіх братоў працаваць. Ёй суджана ўзарваць капіталістычны сьвет, паклясьці асновы цьвёрдай пралетарскай дыктатуры ва ўсім сьвеце.

Прамова т. Бухарына была пакрыта дружнымі воплескамі.

Чырвоная конная адчытваецца перад шэфам.

Шчырае прывітаньне ад рабочае моладзі Масквы перадаў кангрэсу т. Панькоў.

Пасьля кароткага адказу т. Сьміта ад імя прэзыдыуму, кангрэс выслухаў рапарт камандзіра падшэфнае КІМ'у коннае дывізіі. Узрушаны гул захапленьня і прывітальныя выгукі прайшлі па залі, калі на сцэну зьявіўся атрад кавалерыстаў са сьцягамі і агаленымі шаблямі. Камандзір дывізіі далажыў кангрэсу пра становішча палкоў і заявіў аб баявой гатоўнасьці чырвоных кавалерыстаў.

Баявая прысяга.

Пасьля гэтага старшыня т. Хітараў прачытаў тэкст баявое прысягі, складзенае кангрэсам. Усе дэлегаты і госьці, стоячы, паўтаралі за т. Хітаравым словы прысягі.

Т. Тэльман, вітаючы кангрэс КІМ'у ад імя прэзыдыуму кангрэсу Камінтэрну, падрабязна характэрызуе галоўныя задачы КІМ'у ў сучасны момант.

Т. Кашэн прывітаў кангрэс ад імя францускае кампартыі.

Усе выступленьні пакрываліся сьпевам «Інтэрнацыяналу», «Маладое Гвардыі» і нацыянальных рэвалюцыйных сьпеваў.

У панскай Польшчы

Пасьля 4 гадоў зьняволеньня

тав. Ланцуцкі вызвален з астрогу.

ВАРШАВА, 20, VIII. 17-га жніўня за 4 дні да выходу часу адсідкі вызвален з астрогу ранейшы дэпутат польскага сойму Ланцуцкі. На думку палітычных колаў, дачаснае вызваленьне яго выклікана было страхам астрожнае адміністрацыі перад тым, што варшаўскія рабочыя наладзяць магутную маніфэстацыю ў гонар Ланцуцкага.

Ланцуцкі вярнуўся ў сям'ю, якая жыве ў Варшаве. У гутарцы з нашым карэспандэнтам Ланцуцкі расказаў, што ён прабыў у астрозе 3 гады і 8 месяцаў. 4 месяцы ён правёў у Перамышлі, тры дні—у лодзінскім астрозе, рэшту часу ён прасядзеў у варшаўскім макатоўскім астрозе. Проці Ланцуцкага было распачата чатыры справы, з якіх адна ў Перамышлі. Па гэтай справе суд прысяжных яго апраўдаў. Дзьве справы былі распачаты ў Варшаве. Па адной з іх ён таксама быў апраўданы. Чацьвертая справа ўзьнята проці яго ў Лодзі.

Ланцуцкі сядзеў у Макатове ў агульнай каморы з 16-цю палітычнымі вязьнямі, якія абвінавачваліся ў камуністычнай дзейнасьці. У каморы былі прадстаўнікі розных нацыянальнасьцяў. Да моманту вызваленьня Ланцуцкі быў па выбару старастай каморы. У астрозе Ланцуцкі перанёс цяжкую хваробу страўніка і быў прымушан прабыць 6 месяцаў у астрожнай больніцы. У апошні час ён хварэў на нэўрастэнію.

У Макатоўскім астрозе,—апавядае Ланцуцкі,—выдаваемых харчоў хапала толькі наб задаволіць голад на 70 проц. Калі-б ня было прысылак з волі, дык нельга было-б вытрымаць.

Ланцуцкі навучыўся ў астрозе расейскай мове, якое ён ня ведаў, бо паходзіць з аўстрыйскае Польшчы.

Разьвітваючыся з нашым карэспандэнтам, Ланцуцкі заявіў: „Я не пасьпеў яшчэ прывычаіцца да волі, рукі ў мяне дрыжаць, як у старога.

Неабходна адзначыць, што Ланцуцкаму яшчэ няма і 40 гадоў.

Пілсудзкі выехаў у Румынію.

ВАРШАВА. 19-га жніўня Пілсудзкі выехаў у Румынію разам з начальнікам вайсковае канцэлярыі палкоўнікам Бэкам і асабовым доктарам.

Падпал маёнтку.

У Пікуткова (Влацлаўск. пав.) у маёнтку, які належыць Мар'і Кальнштэйн, выбух пажар. Агонь перакінуўся на ўсе будынкі маёнтку, якія згарэлі дашчэнту. Згарэлі: жылы дом, абора з 16 каровамі, стайня з 10 коньмі, стадола з ячменем, малатарня і інш. Страты раўняюцца 180.000 зл.

Я. Мамонька выехаў з Польшчы.

«Доля Працы» (№ 5) паведамляе, што вядомы эсэр Язэп Мамонька выехаў у Латвію.

Эміграцыя з Польшчы.

У чэрвені г. г. выехала з Польшчы ў краіны Эўропы 7.651 эмігрантаў, пры гэтым у Францыю 4.718 асоб і ў Нямеччыну 2.642. Эміграцыя ў іншыя неэўрапейскія краіны раўнялася 6802 асобам, пры гэтым у ПАЗШ—455 асоб, у Канаду—3913, Аргентыну—1602, Бразылію—608, Уругвай—113.

Рээміграцыя раўнялася агулам 2.835 асобам. З Эўропы вярнулася ў Польшчу 1991, з неэўрапейскіх краін—844.

У Заходняй Беларусі.

Рэвізіі і арышты.

«Доля Працы» (№ 5) паведамляе, што перад зьездам легіянэраў у Вільні адбыліся ўначы з 10 на 11 г. м. рэвізіі і арышты. Арыштавана было каля 40 асоб, у тым ліку вучань бел. гімназіі Шчасаг-Пасынак. У другога вучня гімназіі М. Тарасюка зроблена была рэвізія.

Пратэст.

Звольнены 16 чэрвеня г. г. з горадзенскага вастрогу пад заклад радны горадзенскага магістрату беларус Зьм. Кулакоўскі атрымаў запрашэньне на пасяджэньне і калі ён зьявіўся і заняў месца сярод сацыялістычнай фракцыі, дык старшыня магістрату запытаўся ў яго, як стаіць яго справа, і калі Кулакоўскі адказаў, што вышаў пад заклад і прышоў па запрашэньню на пасяджэньне, як прадстаўнік пралетарыяту, прэзыдэнт, апіраючыся на распараджэньне ген. кам. Асмалоўскага ў 1919 г., сказаў, што ён ня можа быць прысутным на пасяджэньні. Тады Кулакоўскі ў прысутнасьці ўсіх радных, ад імя горадзенскіх работнікаў, злажыў на беларускай мове вусны пратэст і пакінуў залю пасяджэньняў.

Забастоўка ў Горадні.

Ужо больш трох тыдняў бастуюць работнікі спажывецкай прамысловасьці, якія працуюць на паравым млыне Касоўскага ў ліку больш 100 асоб. Забастоўка выбухла з прычыны таго, што гаспадар млыну адмовіў у працы аднаму работніку, які патрабаваў за працу некалькі процантаў дадатку да заработку дзеля дарагоўлі. Забастоўка трывае.

Забастоўка сталяроў.

Забастоўка сталяроў у Вільні трывае далей. Апошнімі днямі да бастуючых далучылася новая партыя сталяроў. Пакуль што працадаўцы і сталяры ня ідуць ні на якія кампрамісы.

Інтэрвэнцыя пасла Ф. Валынца.

Пасол Ф. Валынец 9-га жніўня зрабіў інтэрвэнцыю ў сьледчага судзьдзі і пракурора ў Слоніме ў справе пасаджаных у вастрог гр. гр. А. Любецкай і П. Сяркевічаў і інш. У адказ на інтэрвэнцыю пас. Валынец атрымаў заверэньне, што шмат хто з пасаджаных, у тым ліку і гр. А. Любецкая, будуць у хуткім часе выпушчаны на волю.

Звальненьне з арышту.

Гэтымі днямі звольнены з віленскага вастрогу на Лукішках арыштаваны нядаўна беларускі дзяяч і рэдактар «Долі Працы» Пугач Шчасны.

Беларуская мова ў Навагарадзкім магістраце.

Ваяводзкая ўправа ў Навагрудку зацьвердзіла пастанову навагрудзкага магістрату аб праве карыстаньня беларускай мовай на пасяджэньнях магістрату нароўні з польскай мовай.

У Беларускі музэй.

Беларускае навуковае таварыства ў Вільні пастанавіла ўсе экспанаты, сабраныя для беларускага аддзелу на віленскай выстаўцы, перадаць беларускаму музэю імя Івана Луцкевіча ў Вільні.

Рэпрэсіі проці літоўскай школы.

Куратарыум віленскай школьнай акругі адмовіў 70 літоўскім настаўнікам трымаць экзамены з прычыны быццам адсутнасьці адпаведнай кваліфікацыі.

Ня любяць латыні.

Да апошняга часу атэстаты сьпедаса[illegible] віл. бел. гімназіі пісаліся на трох мовах—беларускай, лацінскай і польскай. Цяпер куратарыум забараніў ужываць лацінскі тэкст.

Вялікі пажар у Лідзе.

18 жніўня г. г. выбух вялікі пажар у магазынах дарожнага аддзелу на станцыі Ліда. Згарэлі вадакачка і адзін магазын. Ст. Ліда засталася без вады. Страты раўняюцца 200.000 зл. Прыпушчаюць, што пажар узьнік ад падпалу.

Выбух гранаты.

Гэтымі днямі ў вёсцы Р. Івіды каля Купэвіч селянін В. Акрайскі знайшоў у рове гранату, з якою, прыехаўшы дадому, пачаў маніпулізаваць. Граната выбухла і забіла Акрайскага, а яго работніку адарвала руку і нагу.

Новы мост на Нёмане.

19 жніўня г. г. у мясцовасьці Мікалаеўшчына, Віленскага ваяводзтва, недалёка ад польска-літоўскага пагранічча адбылося адчыненьне новапабудаванага Польшчай масту праз Нёман.

Бурны ход выбараў у Грэцыі.

ПЕРАМАГЛІ ВЭНІЗЭЛІСТЫ.

АТЭНЫ, 10-8. Парляманцкія выбары скончыліся перамогаю вэнізэлістаў (лібэралаў), большасьць якім гарантавана. За імі ідуць анты-вэнізэлісты (манархісты), потым камуністы.

Узброеная бойка між вэнізэлістамі і манархістамі.

ВЕНА, 20 8. Аўстрыйскія газэты паведамляюць, што ўначы перад 19-га жніўня ў Атэнах здарылася крывавая стычка між вэнізэлістамі і прыхільнікамі Пангалоса. Стычка здарылася пасьля мітынгу, на якім выступаў з агітацыйнаю прамоваю аб выбарах Вэнізэлос. Пасьля яго прамовы натоўп дэманстрацыйна накіраваўся да выбарчага бюро партыі Пангалоса. Калі Пангалос вышаў на ганак, дык дэманстранты пачалі кідаць на яго камяньні, а прыхільнікі Пангалоса ў адказ на гэта распачалі страляніну ў натоўп з рэвальвэраў. 5 чалавек паранена.

Водлуг іншых неправеранных вестак, у страляніне браў удзел сам Пангалос, а сярод дэманстрантаў ёсьць ня толькі параненыя, але і 4 чалавекі забітых. Тыя-ж неправеранныя весткі кажуць, што вэнізэлісты хацелі ўвайсьці ў памяшканьне і лінчаваць Пангалоса, але ў гэтым перашкодзіла ім вайсковая паліцыя.

Крызіс у Гаміндане паглыбляецца

ПАСТАНОВЫ ПЛЕНУМУ ВЫКАНКОМУ ПАРТЫІ—ХУТЧЭЙ ПАЖАДАНЬНІ, ЧЫМ АБАВЯЗКОВЫЯ РАШЭНЬНІ.

ШАНХАЙ. Пленум Гаміндану прайшоў пры адсутнасьці левых і часткаю правых. Эй-Сі-Шана і Фын-Юй-Сяна ня было, хоць апошні знаходзіўся ў Нанкіне і бясспрэчна меў уплыў на працу пленуму.

Заключнае пасяджэньне сарвана раптоўным выхадам левых, расчараваных кампрамісным вырашэньнем пытаньняў масавага руху, а таксама лёсу правінцыйных аддзелаў палітычнае рады.

Пытаньні аб кантролі партыі над урадам і арміяй, а таксама аб забароне вайсковай уладзе ўмешвацца ў масавы рух перададзены ў камісію і павінны быць вырашаны ў сэнсе вярхавенства партыі ў дзяржаве. Правінцыйныя аддзелы рады абернуты ў дарадчыя органы пры правінцыйных урадах, а таксама і пры нанкінскім. Ім забаронена выдаваць загады, рабіць назначэньні. Вярхоўным органам улады становіцца выканком Гаміндану пад кіраўніцтвам пастаяннага камітэту, пры якім будзе працаваць урадавая рада, а таксама бюро заканадаўчае, судовае, дзяржаўнага кантролю і адміністрацыйнае, потым, рады абароны і таксама вайсковага навучаньня. Дзесяць міністэрстваў—замежных спраў, унутраных, вайсковае, фінансаў, асьветы, шляхаў, сельскае гаспадаркі, горнае, працы, прамысловасьці і гандлю—падначальваюцца адміністрацыйнаму бюро.

Ухвалена аб'яднаць вайсковую адміністрацыю пад ведамам цэнтральнага ўраду, увесьці ўсеагульную вайсковую павіннасьць, неадкладна зьменшыць лік арміі, забараніць асобным генэралам адчыняць і трымаць уласныя вайсковыя школы, лягеры, акадэміі.

Гэтыя пастановы маюць хутчэй характар пажаданьняў, бо найбольш выдатныя вайсковыя лідэры ня бралі ўдзелу ў абмеркаваньні іх.

Нездаволеньне ў Гаміндане згодаю з Англіяй.

ШАНХАЙ, 20-8. Камітэт ханькоўскае арганізацыі Гаміндану, які знаходзіцца ў руках гуансійскае групоўкі, зьвярнуўся да нанкінскага ўраду з просьбаю неадкладна звольніць міністра замежных спраў Ван-Чэн-Ціна і пакараць яго за падпісаньне згоды з Англіяй. Камітэт заяўляе, што ўмовы згоды ганьбяць Кітай.

Амстэрдамская алімпіяда і Польшча.

На толькі што закончыўшайся Амстэрдамскай алімпіядзе Польшча заняла трынаццатае месца.—Вынік для Польшчы не вельмі прыемны, бо перад ёю стаяць краіны, куды меншыя па колькасьці насяленьня, як: Швэцыя, Данія, Вэнгрыя, Канада, Чэхаславакія і г. д.

Лёт малой антанты і Польшчы.

Надаўна адбыўся конкурсны лёт аэрапланаў Малой Антанты і Польшчы. Вынікі лёту наступныя: 1-ю, 3-ю і 9-ю нагароду атрымала Чэхаславакія, 2-ю 4-ю, 6-ю, 7-ю і 10-ю—Румынія, 5-ю — Югаславія і 8-ю Польшча.

Па колькасьці здабытых пунктаў на 1-м месцы стаіць Румынія (22.052), на 2-м—Чэхаславакія (15.534), на 3-м—Югаславія (4728) і на апошнім Польшча (3379).

Паразка Польшчы ў гэтым конкурсе тым больш непрыемная, што яна траціць на авіяцыю большыя сродкі, ніж кожная з дзяржаў Малой Антанты.

Кангрэс нацыянальных меншасьцяў.

У канцы бягучага месяца мае адбыцца ў Жэневе кангрэс нацыянальных меншасьцяў. [illegible]

М. А—н.

Прадстаўнікі VI кангрэсу Камінтэрну ў Менску.

Дэлегаты сярод Менскіх пралетарыяў.

У Доме Культуры.

[illegible]

ТАВ. ДОМБАЛЬ—АБ МЕНСКУ.

— Нас зьдзівіла аграмадная актыўнасьць пралетарскіх мас г. Менску; асабліва мы былі захоплены пастановай працы курсаў жанчын пры ЦВК. Жанчыны пасьля гэтых курсаў вернуцца на працу ў сельсаветы, райвыканкомы. [illegible]

Т. ДОМБАЛЬ.

На чырвонаармейскім сходзе.

[illegible]

На заводзе „Энэргія“.

[illegible]

— Да пабачэньня, да пабачэньня, —чуліся галасы ў шматлюдным натоўпе.

Дэлегаты кангрэсу выехалі ў Гомель і Віцебск.

Учора ночу дэлегаты VI кангрэсу Камінтэрну т.т. Домбаль і Сакец выехалі ў Віцебск, а т.т. Крулікоўскі і Адамс—у Гомель. У Гомлі і Віцебску дэлегаты выступяць на рабочых сходах.

2-я пазыка індустрыялізацыі.

На 150 проц. месячнага заробітку.

Калектыў супрацоўнікаў рэдакцыі і канторы газэты „Савецкая Беларусь“ сабраў падпіскі на 2-ю пазыку індустрыялізацыі 2.500 руб., што складае ў сярэднім 150 проц. месячнага заробітку. [illegible]

Падпісаліся на 40.000 руб.

На прадпрыемствах паліграфічнай вытворчасьці папярэдняя падпіска на 2-ю пазыку індустрыялізацыі да гэтага часу ўжо дала 40.000 руб. Найлепш прайшла падпіска ў 1-ай друкарні (13.500 руб.) і абойнай фабрыцы (6.000 руб.).

За 3 дні—на 11.000 руб.

[illegible]

Асьветнікі не адстаюць.

[illegible]

На глухіх кутках.

[illegible]

Падпіска праходзіць пасьляхова.

[illegible]

Посьпех пазыкі.

[illegible]

Падпіску працягваем.

[illegible]

У Саюзе ССР.

4-ТЫ РОЗЫГРЫШ ПАЗЫКІ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ.

[illegible]

Удзел Чырвонае арміі ў рэалізацыі новае пазыкі.

[illegible]

НА ДАПАМОГУ ШВЭДЗКІМ ГАРНЯКАМ.

МАСКВА, 20-VIII. З прычыны таго, што швэдзкія гарнякі яшчэ не распачалі працы, ЦК саюзу горнарабочых СССР перавёў 20-га жніўня ў Швэдыю чарговы ўзнос у 16.000 рублёў.

За ўвесь час бастуючым гарнякам Швэдыі пераведзена 505 т. рублёў.

У Ленінскую партыю.

РАСТОЎ-ДОН, 20-VIII. У зьвязку з юбілеем партыі, на капальні № 2 і на рудніках «Сусьветная камуна», імя Вароўскага і «Пралетарская дыктатура» падалі заявы аб жаданьні ўступіць у партыю 134 чалавекі.

САМАРА, 20-VIII. У 7-мі акругах з 9-ці па вобласьці пададзена 1.206 заяў аб уваходзе ў партыю.

На 7-мігадзінны рабочы дзень.

ТУЛА, 20-VIII. З 1-га кастрычніка ў вялікім каменна-вугольным Шчыкінскім раёне ўводзіцца 7-мігадзінны рабочы дзень. Прадпрыемствы мэханізуюцца, уводзіцца шырокае ўжываньне ўрубовых машын.

Пралетарская салідарнасьць савецка-нямецкіх маракоў.

МАСКВА, 20-VIII. У часе пабыту ў Гамбурзе савецкага параходу „Рошаль“, нямецкія маракі перадалі савецкім матросам сьцяг у знак пралетарскае салідарнасьці між маракамі абодвых краёў.

Прэзыдыум ЦК саюзу воднікаў перадасьць нямецкім маракам у адказ на гэта сьцяг разам са спэцыяльнай прывітальнай граматай.

Занядужаў Анры Барбюс.

НІЖНІ НОЎГОРАД. Анры Барбюс занядужаў на грып, які перайшоў у сухі пляўрыт. Пісьменьнік дзеля добрага догляду перавезен у адну з ніжагародзкіх больніц.

СЯЛЯНСКІ ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ—ПАД СЬЦЯГАМ ЛЕНІНІЗМУ.

(З гутаркі з старшынёю Сялянскага Інтэрнацыяналу т. Домбалем).

— Сялянскі Інтэрнацыянал зьяўляецца беспартыйнай арганізацыяй, у склад якога ўваходзіць працоўнае сялянства без розьніцы іх рэлігійных перакананьняў, калі яны прызнаюць прынцыпы саюзу з рабочай клясай і барацьбы пралетарыяту з буржуазеяй. Праца Сялянскага Інтэрнацыяналу набывае вялікае значэньне ў рэвалюцыйнай барацьбе. Але разам з гэтым у працы ёсьць шмат цяжкасьцяй, якія, галоўным чынам, заключаюцца ў распыленасьці сялянства і недастатковай рэвалюцыйнасьці сялянскага актыву.

Сялянскі Інтэрнацыянал утварыўся ня так даўно—у 1923 г.—з лепшых прадстаўнікоў працоўнага сялянства розных краін сьвету. За апошнія гады працы Сялянскі Інтэрнацыянал разьвіў вялікае пачуцьцё міжнароднае салідарнасьці сялянства.

У працягу апошніх 5-ці год Сялянскі Інтэрнацыянал стварыў прадпасылкі для разьвіцьця масавае працы сярод сялянства. Далей трэба будзе ўзмацніць гэту працу, асабліва цяпер, калі ў вёсках утвараюцца камуністычныя ячэйкі.

Гаворачы аб рэвалюцыйным руху сялянства, трэба адзначыць бражэньне сялянства ў Грэцыі, Югаславіі, Румыніі і інш. краінах. Што датычыць каляніяльных краін, то акрамя Кітаю, дзе ўжо разгорнут рэвалюцыйны рух сялянства, там таксама ўзмацняецца рэвалюцыйны рух сялянства ў барацьбе за ўладу Саветаў. А, напрыклад, у Лацінскай Амэрыцы сялянства ў цэлым шэрагу краін (Мэксыка, Балівія, Эквадор) выступаюць супроць буржуазеі са зброяй у руках. Такім чынам, мы маем узмацненьне рэвалюцыйнага руху сялянства ў шмат якіх краінах.

З надыходзячай небясьпекай вайны рэвалюцыйны рух сялянства будзе ўзмацняцца, ідучы па лініі яшчэ большага саюзу з рабочай клясай.

Працоўнае сялянства замежных краін выяўляе вялікую зацікаўленасьць да СССР, аб чым яскрава сьведчаць тыя справаздачы, якія рабілі сялянскія дэлегацыі, што наведалі СССР у часе 10-цігодзьдзя Кастрычнікавае рэвалюцыі. На сходах, дзе рабіліся справаздачы аб СССР, было вялікае наведваньне працоўных. Некаторыя дзяржавы, каб схаваць ад працоўных праўду аб СССР, рабілі спробу ўтаіць гэту праўду і не рабіць падобных справаздач. Узмоцнены ў цэлым шэрагу краін сялянскі друк, які працуе пад знакам саюзу рабочае клясы з сялянствам, прымушае буржуазею рабіць супроцьдзейнічаньне (міжнародны кангрэс аграрыяў у Вене, кангрэс кулацтва, зялёнага Інтэрнацыяналу ў Празе і інш.). Усё-ж, ня гледзячы на супроцьдзейнічаньне буржуазеі, саюз рабочае клясы з сялянствам мацнее. Каб прыдушыць сялянскі рух, буржуазея ўжывае белы тэрор.

Бязумоўна, буржуазея накіроўвае ўсе сілы супроць СССР, але бражэньне сярод салдацкіх гушчаў у буржуазных краінах, ідэя ператварэньня імпэрыялістычнай вайны ў грамадзянскую—за ўладу Саветаў—займе сваё пасьлядоўнае месца ў больш пасьпяховай барацьбе працоўных.

Я. Зб.

Па БССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Кінофікацыя Аршаншчыны.

ВОРША, 21-8. Кінофікацыя Аршаншчыны за апошні час значна пасунулася наперад. Кіно-стацыянараў маецца 9 штук, а летась было 3 штукі, кіно-перасовак сёлета 6, летась было 2. З 1-га студзеня па 1-ае мая кіно-перасоўкі далі на вёсках 67 кіно-сэансаў. Не зважаючы на тое, што за пропуск на сэансы збіралі грошы ўсяго толькі 6390 чалавек, дарма—8075 дзяцей і 12884 дарослых.

Хутка ў нашым раёне адчыняецца кіно-стацыянар і перасоўка. Будуць устаноўлены спэцыяльныя кіно-сэансы для дзяцей. Дзеці беднаты і серадняков будуць абслугоўвацца дарма.

Занепала таварыства.

[illegible] ніякае работы ня вёў, апроч 3 арцеляў, якія распачалі працу, склаўшы ўмову з праўленьнем. На сходзе ўсе згадзіліся распачаць работы па асушцы, але было шмат крыкуноў, выступаўшых супроць таго, каб не даваць карыстацца сенажацьцю тым, хто ня ўвойдзе ў арцель і ня дасьць абавязацельства працаваць.

[illegible] актыўнасьць і ня ведае, што рабіць яму.

З боку РВК, не гаворачы ўжо аб акруговых працаўніках, ня прыкмячаецца ніякае зацікаўленасьці да В.-Бялевіцкага таварыства; ніхто не зьвяртае ніякае ўвагі на яго, не памагаюць таварыству стаць на ногі.

Бялыніцкі раён, Магілеўшчына.

За беспарадкі—да адказнасьці.

Віцебск, 20-8. За невыкананьне пастаноў Наркамгандлю БССР аб прывядзеньні ў парадак складачных памяшканьняў і пакгаузаў па хаваньню збожжавых прадуктаў новага ўраджаю Інспэктарыят гандлю прыцягнуў да адказнасьці кіраўнікоў Сумскага і Мазалоўскага крэдытных т-ваў, піваварнага заводу, маслабойнага і начальніка гарадзкой станцыі.

Справы аб іх накіраваны пракурору.

Падатак здаюць да тэрміну.

ГОМЕЛЬ, 21-8. У акрузе скончана даручэньне акладных лістоў. У Цэрахоўскім і Ўваравіцкім раёнах пачалося датэрміновае ўнясеньне сельска-гаспадарчага падатку. У ЎРАВІЦКІМ РАЁНЕ ЎЖО ЎНЕСЕНА 228 руб.

На дапамогу бяспрытульным

Магілеў. У акрузе з 15 жніўня праводзіцца лётарэя на карысьць таварыстваў «Прэч няпісьменнасьць» і «Прыхільнікі дзяцей». Білеты — 100 тысяч штук па 15 капеек кожны — распаўсюджваюцца ячэйкамі і ўпаўнаважанымі гэтых таварыстваў. Розыгрыш (Тысяча выйгрышных білетаў на суму 5 тысяч рублёў) будзе праведзен у горадзе Магілеве, а таксама ў тых раёнах, дзе распрадасца ня менш 10 тысяч білетаў.

Попыт на будаўнікоў.

Гомель, 21-8. На Біржы Працы назіраецца павялічаны попыт на будаўнікоў, галоўным чынам, каменшчыкаў. Маскоўскія і ўкраінскія будаўнічыя арганізацыі патрабуюць пасылкі ім да 600 каменшчыкаў. У самым Гомелі адчуваецца попыт на тынкароў і муляроў. Нашы будаўнічыя арганізацыі свачасова не заявілі Біржы Працы аб патрэбнай рабсіле і зараз прыходзіцца скарыстоўваць для тынкаваньня ня зусім кваліфікаваных рабочых.

Ураджай здавальняючы.

ГОМЕЛЬ, 21-8. Па ацэнцы акруговай экспэртнай камісіі агульны стан ураджаю здавальняючы. Жыта азімае ацэнена ў 3,1 бала, пшаніца азімая—3,1 ячмень—3,4, авёс—2,9 віка,—3,3, сена заліўное—2,6, сухадольнае—3 бала. Зараз усюды праводзіцца зьбіраньне ўраджаю. На 15 жніўня жыта на 90 проц., пшаніцы яравой 50, ячменю—75, аўсу—23 проц.

ЦІ БУДЗЕ КАНЕЦ ЗЬДЗЕКАМ НАД БЕДНАТОЙ?

У вёсцы Дабрэйцы, Камена-Лаўскага сельсавету, бедната парашыла аслабаніцца назаўсёды ад уплыву на іх кулака Маліноўскага, які мае 113 дзесяцін зямлі.

Спачатку бедняві падобраму пачалі прасіць у Маліноўскага кавалак зямлі, але ён ім паказаў камбінацыю з трох пальцаў—«кукішы». Тады група беднаты ў 7 гаспадароў, у тым ліку 3 зусім безьзямельных, абіраюць упаўнаважанага ад сваёй групы гр-на Ценцера і даручаюць яму весьці іх справу ўва ўсіх зямельных органах.

У пачатку 1926 году заводзіцца судзебная зямельная справа ў Шклоўскай райзембасіі і ў красавіку гэтага-ж году яна разглядаецца, хадайнічаньне безьзямельных і малазямельных здавальняецца і ім ад кулака Маліноўскага адсуджваецца 32 дзесяціны.

Бедната ўзрадавалася, ды і як-жа ня радавацца, то на 36 едакоў яны мелі 6 дзес. зямлі, а тут адразу яшчэ дапаўняюць 32 дзесяціны. Яны ўжо пачынаюць думаць аб арганізацыі пасёлку, а потым...Потым справа перайшла ў Магілеўскую акруговую зямельную камісію, і надзея беднякоў адносна абсемяненьня гэтых 32 дзес. лопнула, іх засеяў кулак Маліноўскі. У чэрвені м-цы 1927 году гэту справу разгледзела Магілеўская акрземкамісія, якая ў хадайнічаньні кулаку адмовіла і зацьвердзіла пастанову Шклоўскай райземкамісіі. Бедната ізноў узрадавалася, але-ж ізноў расчараваньне. Маліноўскі мае сродкі і перадае справу ў Асобную Калегію Вышэйшага Кантролю па спрэчных зямельных справах пры Наркамземе БССР, такім чынам і ў 1927 годзе зямля гэта засяваецца кулаком.

Вышэйшы Кантроль зацьвярджае рашэньні акруговай і раённай зямельных камісій. На гэтым-бы, здаецца, ужо пара скончыць зьдзекі над беднатой, але-ж ня тут-то было, ёсьць яшчэ магчымасьць тармазіць справу.

Выкананьне пастаноў зямельных арганізацый пераходзіць у рукі каморніка па абрэзках Берасьценя. Праходзіць лета 1928 году, а 32 дзесяціны зямлі ляжаць у партфэлі каморніка Берасьценя.

На днёх якраз Ценцер зайшоў да гэтага самага кажысь-бы, на першы выгляд, апошняга «начальніка» Берасьценя і запытаў: «калі-ж можна чакаць сканчэньня справы, няўжо яна ў вас яшчэ год праляжыць?»

Тут пасьледвала кароткае разважаньне Берасьценя, чаго тут доўга разважаць з бедняком яўрэем, гані яго ў шыю, і каморнік Берасьцен так і зрабіў. Ён Ценцера выгнаў ад сябе так, як выганяюць з хаты сабаку.

Кулак і ў 1928 годзе сумеў засеяць гэтыя 32 дзесяціны.

Цікава ведаць, што-ж робяць у гэтым напрамку камітэт партыі, райвыканком, сельсавет? Ці ня можна пасадзіць на сваё месца кулака Маліноўскага і каморніка Берасьценя і скончыць зьдзекі над беднатой?

Сяргей Лодысеў.

Шклоўскі р., Магілеўшчына.

Сучасныя рабаўласьнікі*).

Канстантынопальскія мытарствы.

У папярэдніх нарысах мы расказалі чытачом аб тых страшэнных умовах працы, у якіх даводзіцца працаваць перасяленцам на бразыльскіх плянтацыях кавы.

Прышлося перанесьці гэта і расейскай белай эміграцыі. Зразумела, не «правадырам» усіх гатункаў і рангаў. Гэтыя жывуць у эміграцыі, ні ў чым асабліва не адчуваючы патрэбы. Нас цікавіць рабочы і селянін, які зьяўляецца «гарматным мясам», сярод якіх ёсьць нам клясава блізкія.

Перакоп. Апошнія гераічныя спробы нашае слаўнае чырвонае арміі—і белагвардзейская зграя адступае да Чорнага мора, сьпешна грузіцца на судны і ўцякае ў жаху заграніцу. Адна параўнаўча маленькая купка «правадыроў» усіх рангаў і ўсіх адценьняў—для далейшай агіднай працы проці Савецкага Саюзу, другія—недарэчныя, агалцелыя і напалоханыя масы—на холад, голад і розныя зьдзекі. Я, наогул, надзвычайна далёк ад думкі апраўдваць у чым-небудзь белагвардзейскую масу: гэта ў большасьці выпадкаў гарматнае мяса, выкарыстоўваемае «правадырамі» для барацьбы проці ўлады саветаў, для барацьбы за інтарэсы расейскіх і чужаземных фабрыкантаў і капіталістаў. Наадварот, я лічу, што абставіны склаліся ў вядомым сэнсе дасканала, выкінуўшы за борт Савецкага Саюзу масу радавых белагвардзейцаў, сярод якіх мелася пэўная колькасьць рабочых і сялян. Гэтыя апошнія за граніцаю—у Канстантынопалі, у Гальліполі, на высьпе Лемносе і інш. мясцох яшчэ адзін лішні раз пераканаліся, наколькі іх шляхі павінны быць розныя з іх няўмелымі «правадырамі»—рознымі Дзянікінымі, Урангелямі, Куцепавымі і інш. паслугачамі капіталізму. Тым больш, што ўсе гэтыя «правадыры» як быццам умовіліся даказаць сваім падначаленым усю сваю нікчэмнасьць. Эміграцыя—жыцьцё сярод францускіх, нямецкіх і баўгарскіх рабочых—навучыла некаторых эмігрантаў з рабочых, сялян і нават часткова з дробнае інтэлігенцыі глядзець іначай на жыцьцё. Яна паказала ім на справе, на яскравых прыкладах, што капіталісты ўсе аднолькавы, што пралетарыят ва ўсіх краінах капіталізму прасьледуецца і эксплёатуецца. І адгэтуль ужо было ня цяжка зрабіць вывад, што ў нашу эпоху барацьбы нельга быць нэйтральным, што неабходна зрабіць выбар канчатковы і назаўсёды: за, ці супроць пралетарыяту, за, ці супроць сусьветнае пралетарскае рэвалюцыі. І пазьней, у эпоху «звароту», аб якой мы калі-небудзь раскажам нашым чытачом, многія гэты выбар зрабілі, вярнуўшыся ў краіну Саветаў, назаўсёды парваўшы з белагвардзейшчынай.

Белагвардзейскія «правадыры» першы час доўга крычалі на ўсю Эўропу, што вось, глядзіце, якія барбары гэтыя бальшавікі, глядзіце, як многія сотні тысяч і нават «міліёны» расейскіх грамадзян уцякаюць вон з Расеі, аддаюць перавагу голаду і холаду эміграцыі, толькі-б ня трапіць у лапы да гэтых сучасных «гунаў». Неабходна тут-жа адказаць на ўсе гэтыя вымыслы белагвардзейцаў. Папершае, ніякіх міліёнаў у эміграцыі ня было і няма. Падругое, уцякала-б з Крыму куды менш, калі-б белагвардзейскія «правадыры» сьвядома не пасеялі паніку сярод сваіх салдат, угаварыўшы іх, што бальшавікі ўсіх перастраляюць, што яны нікога не памілуюць—ні рабочых, ні сялян. У часе майго шматгадовага падарожжа заграніцай мне даводзілася чуць ад многіх радавых эмігрантаў, што яны ніколі і не падумалі-б пакінуць Крым, калі-б не агідная прапаганда «правадыроў», калі-б ня гэта злачыннае застрашваньне. Мы, зразумела, не гаворым тут аб вядомай частцы сьвядомае і яўна варожае нам эміграцыі—ранейшых афіцэрах і акалодачных, кулаках і інш. капіталістычных падхалімах. Іх ад'езд заграніцу меў, зразумела, свае падставы. Між іншым, лёс гэтых яўных злачынцаў нас цяпер вельмі мала цікавіць.

Можа паўстаць пытаньне: «На што было патрэбна «правадыром» цягнуць за сабою ўсю гэтую масу галодных людзей на чужыну, на што было патрэбна прапагандаваць сярод сваіх салдат не заставацца ў Крыме?“ Адказ на гэта просты і ясны: ён выцякае ласьне з таго становішча, што нават у эпоху інтэрвэнцыі барацьба паміж чырвонымі і белымі ўжо даўно вышла з межаў толькі расейскае рэвалюцыі, што ўжо тады змагаліся і ня спыняюць змагацца і цяпер у сусьветным маштабе дзьве клясы—пралетарыят і буржуазея.

Стаўшы на гэты адзіна правільны пункт погляду, зробіцца зразумелай і масавая эвакуацыя белагвардзейскіх салдат заграніцу, патрэбных міжнароднаму капіталу для далейшае барацьбы супроць улады Саветаў, супроць камунізму. Быў, зразумела, тут і свой агідненькі разьлік белагвардзейскіх «правадыроў», якім было-б усё-ж нейк няпрыемна варочацца заграніцу з разьбітым карытам,—генэраламі бяз арміі. А тут як ніяк—армія ўнаяўнасьці, хоць і абадраная, галодная, дэмаралізаваная. Які дасканалы спосаб атрымліваць грошы ад сваіх уладароў-капіталістаў, ня спыняць граць ролю «камандуючых» і „галоўнакамандуючых“, глыбакамысна даваць „гутаркі“ буржуазным журналістам на вечную тэму—„агоніі бальшавізму“ і нават, жарты надумаць, іншы раз у якасьці статыстаў «засядаць» на розных інтэрнацыянальных канфэрэнцыях і нарадах.

* * *

Канстантынопаль. Доўгае сядзеньне на перапоўненых суднах, сон упавалку на палубах, вошы, скарочаны да мінімуму салдацкі паёк і, галоўнае, поўная невядомасьць, што чакае іх заўтра. Зразумела, жыла так толькі шэрая маса радавых уцекачоў—тое вечнае «быдла», якое «правадыры»-капіталісты палічылі патрэбным цягнуць за сабою ў эміграцыю. Што-ж датычыць саміх «правадыроў» і іх бліжэйшага штабу—цэлага кагалу «маменькиных сыночков» у галіфэ і маноклях, дык іх становішча было, зразумела, зусім іншае. Мы ня будзем гаварыць аб «правадырох»—для іх паёк быў куды лепшы, і грошы былі ў кішэні, выезды на бераг не забараняліся, і жыцьцё ва ўведзеных з Крыму яхтах было зусім ня дрэннае. «Маменькины сыночки» даволі хутка адзін за другім добра прыстроіліся. Адразу ва ўсіх хутках Канстантынопалю вырасьлі, як грыбы пасьля дожджу, цэлая купа розных наборачных кантор для вярбоўкі жывога тавару ў францускія, гішпанскія чужаземныя легіёны для таго, каб паміраць невядома за што на палёх Марока, Сірыі ці Індакітаю, на бразыльскіх плянтацыях кавы, у ангельскіх ці амэрыканскіх калёніях. Для ўсіх гэтых камітэтаў, для ўсіх гэтых агенцтваў патрэбны былі сэкратары, перакладчыкі і проста вярбоўшчыкі „жывога тавару“. І ўсе гэтыя, хоць і мала ганаровыя, але затое даволі прыбытковыя месцы занялі маладыя людзі ў галіфэ і ў маноклях.

Разьмеркаваньне салдат і эмігрантаў па лягерах—у Галліполі, на высьпе Лемносе і ў інш. мясцох, дзе для іх уводзіцца катаржная дысцыпліна, дзе іх муштруюць, як сабак, дзе над імі зьдзекваюцца, дзе іх на вачох індыфэрэнтнай грамадзкай думкі Захаду расстрэльваюць,—аб гэтым гаварыць ня будзем, аб гэтым летась мы даволі падрабязна апавядалі нашым чытачом на старонках «Савецкае Беларусі».

Ня лепш было і тым, хто застаўся ў Канстантынопалі. Эмігранты больш юркія і маючыя сувязь у вышэйшых ангельскіх, амэрыканскіх і францускіх сфэрах—тыя хутка прызвычаіліся да абставін і адчынілі рэстараны, ігорныя дамы і нават дамы распусты.

Ну, а эміграцкая маса—яна, пабываўшы ва ўсіх камітэтах і агенцтвах, безнадзейна галадала, начавала на баржах і пад мастамі, гандлявала чым папала, прадавалася: жанчыны—багатым амэрыканцам і ангельцам на вуліцах Пэру і ў Галаце, мужчыны—у розных агенцтвах, папаўняючы сабою шэрагі розных чужаземных легіёнаў, дзе заўсёды адчуваецца недахоп у гарматным мясе.

Так ішло жыцьцё. І дзіўна тое, што тут раптам адбылося вострае падзяленьне эміграцыі на верхавіну, на прывілейную клясу, куды ўвайшлі буйныя абшарнікі, капіталісты, «правадыры» і нявялікая купка блізкіх да іх паслугачоў; у другой групе эміграцыі былі «нізы», масы радавых салдат, ранейшых рабочых і сялян, словам, «плебс». А з тае прычыны, што «сапраўднага плебса», сапраўдных рабочых і сялян усё-ж было ў эміграцыі ня так ужо шмат, дык да іх верхавіна далучыла і амаль усё ніжэйшае афіцэрства і настаўніцтва; словам, усю г. з. «інтэлігенцыю», якая ня ведае свайго сапраўднага месца.

Ці варта гаварыць аб тым, што такое становішча рэчаў у Канстантынопалі, у Гальліполі, на высьпе Лемносе і ў іншых мясцох было прыемна для розных вярбоўшчыкоў жывога тавару, было прыемна розным агентам капіталістаў, шукаючых у масе няшчасных і абяздоленых паслухмяных салдат у каляніяльнае войска, маўклівых нявольнікаў на розныя плянтацыі.

Змучаны галадоўкай на вуліцах Канстантынопалю і ў лягерах, расейскі эмігрант гатоў быў паехаць куды хочаш, гатоў быў падпісаць любы кантракт, каб толькі выбрацца з гэтага эміграцкага пекла, каб толькі зноў знайсьці сабе якое-небудзь месца пад сонцам.

Настрой быў самы адпаведны, глеба была добра падрыхтавана, каб паверыць усім абяцаньням агентаў-спакусьнікаў. Тым больш, што і траціць уласна ня было чаго.

(Працяг будзе).

Н. Беліна-Падгаецкі.

*) «Гл. «Сав. Бел.» № 187.

Праверка—самакрытыка—кантроль мас.

„Раззудись плечо, размахнись рука"...

Прышло «сьвятачка»—нядзеля, ...—так разважалі адказныя працаўнікі г. Суражу і, скарыстаўшы вольную хвіліну дню адпачынку, 6 жніўня наладзілі прагулку на лодках па рацэ.

...то-ж, справа добрая, ды і кампанія падабралася ня дрэнная. Тут быў ...пыня праўленьня спажывецкага т-ва Барсукевіч, загадчык мануфактурным магазынам Качура, аграном Кулакоўскі, касір параходнай прыстані ...амеіч і, нават, (як-жа можна абысьціся!) загадчыца бібліятэкай Іванова. Было і яшчэ некалькі адказных і ...дказных асоб.

...дзі, як бачыце, усё культурныя, ...чаго і памеры іх былі самыя ...ныя. Ды і сапраўды, ці шмат патрэбна чалавеку? Па бутэлечцы на брата, піва кошычак на ўсіх і хопіць. Галоўнае—культурныя запатрабаваньні ...я душы. А для душы—тут раздолле. Блакітнае неба, люстраная гладзь вады, млявыя гукі гітары:

«Ты не сиди, Ваня, в Яру—
много денег не теряй»...

...е стой. Прыехалі. І кампанія ...рылася на адным з вастравоў Дзьвіны. Выбралі папрыгажэй месца і...

«Эх, налівай, брат, налівай»...

...ным рэхам пакацілася па рацэ.

— Тав. Іванова, за ваша!
— За жанчын, за жанчын!
— За мілых жанчын!
— Ура!

...есельле разгаралася. Калі запатрабаваньні цела былі ў дастатковай меры задаволены, пачаліся «культурныя» забавы.

...мпанія рассыпалася па беразе. Адны ...ульціліся ў скокі, а другія прыдумалі сабе іншую забаву.

...з ...ме, гэта, той ці іншы дзядзька камень, прыладвіць на рамень і...

...х, раззудись плечо, размахнись рука»

і раз яго на той бераг ракі: хто далей кіне.

А на беразе ішло нармальнае жыцьцё: бегала дзетвара, хадзілі дарослыя. Вядома, народ, асабліва ў вольны дзень, заўсёды каля рэчкі таўчэцца.

Вось і гэта дзяўчына з бялізнай. Не магла пайсьці ў другое месца мыць. Цягнецца па беразе з ворахам бялізны на плячох. Буйны пот льлецца па запаленым твары; напружаныя ногі цяжка ступаюць па прыбярэжных кругляках. Цэлы тыдзень выбірала яна вольную хвіліну, нарэшце сабралася пасьля тыднёвай працы... Але раптам—ой! і дзяўчына, як сноп, павалілася ў ваду.

— Ратуйце! Чалавек тоне! Ратуйце!—пачуліся адчайныя крыкі, і людзі са ўсіх бакоў кінуліся да месца здарэньня.

Пара дзяцюкоў ускочылі ў ваду і праз хвіліну выцягнулі на бераг акрываўленую дзяўчыну.

Яна была без прытомнасьці. Востры камень „культурнага" забаўніка папаў проста ёй у лоб і зрабіў у ім глыбокую сечаную рану.

Дзяўчыну павезьлі ў больніцу, а з таго берагу, нібы зьдзекваючыся над беднай дзяўчынай, неслася п'яна-пахабнае:

«Налей, налей, товарищ!»..

Ня вытрымалі сяляне, якія былі на беразе—узялі лодку і пераправіліся на той бераг з пратэстам.

Але кампанія іх спаткала з куламі.

— Вам чаго трэба?.. Кацецеся к такой матары...

Плюнулі сяляне, адышлі.

Доўга яшчэ забаўлялася кампанія. Да самай ночы былі чутны п'яныя выкрыкі: было чутно, як нехта.., але на гэтым мы ставім кропку. Далейшае—справа адпаведных устаноў.

Стары.

Звольніць і больш нічога.

Хвароба звольніцкая—хвароба няновая. Праўда, частка адміністратараў, у выніку прынятых адпаведных мер, ужо амаль поўнасьцю вылечылася ад гэтай хваробы...

Усё-ж маюцца яшчэ некаторыя адміністратары, апантаныя маніяй звальненьня.

Паглядзім-жа, колькі каштуе ўстановам гэтая хвароба адміністрацыі...

Вось першы выпадак. Працаваў у якасьці прыёмшчыка жывёлы ў Калінкавіцкім сельгаспадарчым т-ве нейкі гр-н Эгенбург. Хваліць яго я ня маю намеру. Аб яго мінулым я таксама гаварыць ня буду. Скажу толькі, што з 1925 г. ён зьяўляецца членам саюзу. Па дагавору з Калінкавіцкім с.-г. таварыствам пэнсію ён атрымоўвае добрую (120 р.). Нішто не перашкаджала ўзаемаадносінам паміж Эгенбургам і праўленьнем таварыства.

Раптам бязьлітаснае: «вы звольнены». На запытаньні Эгенбурга аб прычынах звальненьня—адміністрацыя адказвае: «**не адпавядаеце свайму прызначэньню**». РКК згоды на звальненьне не дае. Справа пераходзіць на вырашэньне трацейскага суду, які 17 ліпеня прызнае звальненьне Эгенбурга беспадстаўным. **Фінал. Больш чым за 5 месяцаў прагулу—таварыства павінна заплаціць Эгенбургу. Сьвіснулі больш як пяцьсот руб. А па чыёй віне?** Ці не адкажаце, т.т. Гурла і Расін (праўленцы)? Застаецца толькі прадэманстраваць перад вачыма памянёных т. т. пастанову СНК аб парадку пакрыцьця сум выплачваемых за прагул няправільна звольненым рабочым і служачым. **500 рублёў павінны быць пакрыты з асабістых сродкаў звальняўшых.**

Вось другі выпадак. **Адміністрацыя Мазырскага лясьніцтва звальняе лясьніка Кудрыса** за тое, што ён нібы прадаў належачую яму сасну ...сьляніну. Кудрыс дэмабілізаваны чырвонаармеец. Абавязкі свае выконваў увесь час акуратна. Трацейскі суд выносіць пастанову зноў прыняць яго на пасаду. **У выніку неабходна заплаціць больш ста руб. прагульных.**

Ці ня час скончыць са звольніцкай хваробай.

К.

Многа сказана, але мала зроблена.

Надзвычайна многа ў нашым раёне гаворыцца аб ваенізацыі, але калі паглядзець на справе, дык яна амаль зусім адсутнічае.

На ўсяму раёну пры ячэйках КП(б)Б і КСМ складзены гурткі, якія спачатку арганізацыі працавалі, а цяпер зусім не працуюць таму, што на мясцох ячэйкі зусім не зварачваюць на іх увагі.

Возьмем, напрыклад, Жодзіна. Там спачатку добра праводзілі вайсковыя заняткі, а потым па адным партыйцы сталі адсейвацца, а ячэйка ня прымалі. К таму-ж бывае т. т. прыдуць на заняткі [illegible] тальня замкнена, бо ізбач [illegible] зьяўляецца камсамольцам і яму неабходна прысутнічаць на занятках. А бывала, што хлопцы прыдуць на заняткі, а кіраўнік гуртка Шаліма ня прыдзе. Так і разваліліся гурткі.

Ды і ня дзіва! У мястэчку цэлае лета ня было ніводных заняткаў, і ніхто ня [illegible]

На вёсках і то кажуць: «Вы-ж цэнтр [illegible] будзе [illegible]

[illegible] у справе [illegible]

Б. Дзяруга.

М. Смалявічы, Мешчына.

Вось і „самакрытыкуй"

Ёсьць такі грамадзянін у вёсцы Зімніцы, па прозьвішчу [illegible], які, ведаючы, што мі[illegible] тунік абярнуў у ўласную [illegible] наган і урэз, заявіў аб [illegible] трэба.

Заявіў, а цяпер чухае [illegible]

— Бачыце,—кажа ён,—[illegible] кінуў-бы гэтую справу, і толькі я, дзякуючы сваёй моцнай [illegible] вывесьці на чыстую ваду [illegible] тых валакітчыкаў, якія «разглядаюць» [illegible]

[illegible]

Журавіцкі р., Магілёўшчына.

—к.

Такіх „студэнтаў"—савецкай мятлой.

У нашых навучальных установах можна знайсьці такіх студэнтаў, якія ідуць проць усякіх асноў нашага новага жыцьця. Бязумоўна, што такім ня павінна быць месца ў нашых ВУЗ'ах.

Пакуль што мы будзем гаварыць пра Пэдфак нашага Беларускага Унівэрсытэту. Там маюць месца нядобрыя [illegible] ліва з боку былых студэнтаў курсу Катковскага, Пікуса і [illegible]

Што яны рабілі? Яны н[illegible] разам займацца (пры выпуску) [illegible] вікамі партыйных і прафэсыянальных арганізацый. Яны людзі вусім чу[illegible] му і ленінізму, аб чым сь[illegible] ступленьне на розных лекцыях [illegible]

[illegible] была партыйная і камсамольская ячэйкі? Замест таго, каб зьнішчыць такія настроі, група камсамольцаў давала пісьмовую рэкамэндацыю Пікусу, што ён пралетар, пралетарскі.

Гэты факт яскрава сьведчыць аб тым, што ў нашых навучальных установах, у прыватнасьці на пэдфаку, ёсьць элемэнты з «б. людзей», якіх даўно трэба было гнаць савецкай мятлой з ВУЗ'у.

Гэты факт вучыць, што трэба зорка глядзець за прыёмам у ВУЗ'ы.

З Т.

За цаглянымі сьценамі бровару неспакойна.

...к стагодняга бору раскінуўся Копцеўскі броварны завод. З правага боку лес, з левага лес, куды ні глянь—лес і лес. Копцеўскі адзіны прамысловы цэнтр у Дрыбіншчыне. Узімку гудзіць, надрываецца завод, а ўлетку адпачывае. Галоўны харч заводу —бульба. Здавалася-б, што за гэтымі хмурымі цаглянымі сьценамі жыцьцё ідзе ціха, спакойна. Але, нажаль, гэта зусім ня так.

...мпанія рэжыму эканоміі для Копцеўскага заводу даўно скончылася. Каб было гэтак, дырэктар заводу Жуковіч не зрабіў-бы 60 проц. перавыдаткаваньня намаляваных сродкаў і не кінуў-бы дзве дзесяціны саду на догляд вясковых хлапчукоў. У садзе ламаецца суччо з лісьцем і гальлём зрываецца садавіна. Ніколі ніхто ня бачыў сьпелага яблыка, бо не пасьпяюць дрэвы адцьвісьці, як з дымам, з ...ляціць усё..

...рактыка ўраду аб рацыяналізацыі вытворчасьці знайшла свой асаблівы адбітак у Копцеўцы. Замест падачы кукурузы ў бра[illegible]р лябёдкай—рабочых прымушаюць насіць пяцiпудовыя кулі па коўзкіх ганках, ...дкуль яны кожны момант могуць паляцець уніз. Колькі разоў рабочыя ўзьнімалі гэта пытаньне на агульных сходах. Але, як відаць, адміністрацыі падабаецца „фізычаўская рацыяналізацыя" на плячох рабочых. А вось яшчэ факт. Рабочы Якубчык працуе на заводзе вартаўніком. Прыходзіць ён вартаваць а 8 гадз. увечары, а канчае свае абавязкі з 7 гадз. раніцы. Усе рабочыя працуюць па 7 гадз., а бедны Якубчык у імя «рацыяналізацыі», „рэжыму эканоміі" —11 гадзін. Каб атрымаць рубель авансу—трэба адпусьціць на гэта дзень і памяць шапку перад адміністрацыяй. А падзённым рабочым дык і думаць няма выходзіцца аб авансе: за зарплатай і то трэба дзесятак разоў хадзіць. А быў і такі факт. Рабочаму Шаўдову запісалі 2р. 50 к. аблігацый сялянскай пазыкі, а атрымаў іх... дырэктар...

...пляну ў мінулым годзе меркавалася рамантаваць дамы да 1 кастрычніка, а на справе працу пачалі толькі з 1 лістапада. Рамонт скончыўся 20 сьнежня. Рабочыя прымушаны былі жыць у халодных кватэрах (дзе вада замярзала). Выклікалі прадстаўніка саюзу, але што да гэтага адміністрацыі, ёй цёпла і яна нічога ня хоча ведаць.

Рабочы клюб капітальна рамантаваўся. Вось будзе месца дзе адпачыць, газэту пачытаць, думалі рабочыя. Але думкі іх абарваліся, бо клюб хоця і быў адрамантаваны, але дырэктар яго выкарыстаў пад сваю ўласную кватэру.

Працуючы ў пыле і гразі—рабочыя ходзяць у лазьню адзін раз у месяц. На заводзе няма гатаванай вады. Рабочым прыходзіцца піць халодную сырую воду, а часам і з цыліндрычным маслам.

Газэт рабочыя ня чытаюць. Праўда, на гэта было адпушчана 18 руб., але іх „зажыліў" дырэктар. Інтэрнат рабочых—балота. Усё ёсьць, толькі чысьціні няма. Сівер, холад, гразь..

... За цаглянымі сьценамі бровару неспакойна. Трэба як найхутчэй выслаць камісію для абсьледваньня жыцьця рабочых.

Цім. Зарэчны.

„Сямейныя крэдыты".

Амаль у кожнай каапэрацыі ёсьць «сямейныя крэдыторы». Што-ж гэта за рэч? А вось што: у «благодетельного» прыказчыка сельская «знать» бярэ тавары ў крэдыт, як гавораць «пасямейнаму». Сюды ўваходзяць настаўнікі, сельсаветчыкі і нават «прадстаўнікі духавенства». Чаму ня ўзяць тавару ў крэдыт на месяц ці два? Добрая справа—разважаюць яны.

Так у Калінінскай каапэрацыі, Ветрынскага раёну, Полацкай акругі, за апошні час значна пашырыліся «сямейныя крэдыты», якія дасягаюць да 200-300 руб.

Бязумоўна, ад гэтага церпіць каапэрацыя, а такіх фактаў можна налічыць сотні, імі шмат хто з пайшчыкаў «грэшны», а праўленьне каапэрацыі хоць і ведае аб гэтым, але маўчыць—свае, думаюць, налічымся. Па нашаму з гэткім зьявішчам трэба ўзмоцнена змагацца як самому праўленьню, так і праз нашу прэсу, бо гэтае зьявішча наглядаецца ўсюды.

Да чарговых рэвізій прыказчыкі пазычаюць у каго-небудзь грошы і закладаюць іх у каапэрацыю на 2-3 дні, пакуль кончыцца рэвізія.

«Зал—Зал».

Кантрактацыя пасеваў праведзена здавальняюча.

Закантрактавана 47700 гэкт. розных культур. — На кантрактацыю затрачана 1.183.150 руб.—Трэба сваечасова распачаць збор закантрактаваных культур.

Перабою ў фінансаваньні кантрактацыі не было

Кантрактацыя ў БССР праводзілася па 9 культурах, з якіх галоўнае месца па колькасьці плошчы займаюць культуры прамысловага характару: лён-валакно—20,000 гэкт., семя лёну—10000 гэкт., бульба—8220 і ячмень 3000 гэкт. Увогуле па ўсёй Беларусі было закантрактавана розных культур 47.700 гэкт.

Для кантрактацыі ўсіх культур Белсельсаюзу і прамысловасьцю адпушчана 1.183.150 руб., з іх на кантрактацыю лёну адпушчана 540.000 руб., бульбы—317350 руб., семя лёну—100.000 руб., канюшыны —100.000 руб., а рэшта—на іншыя культуры (ячмень, сэрадэлю, лубін, лён-даўгунец). Трэба адзначыць, што фінансаваньне кантрактацыі праводзілася без перабою, і ніякіх недахопаў у гэтай галіне ня было.

Як выканан плян кантрактацыі?

Па валакну-лёну плян кантрактацыі выканан на 97,8 проц., па бульбе на—90,8 проц., па тэхнічнаму семю лёну на 83,6 проц. і ячменю на—62,9 проц.

[illegible]

З кантрактаваных культур [illegible] сеньня канюшыны займае апошняе месца: выканана 74,5 проц. пляну, па лубіну—97,2 проц. і сэрадэлі—111 проц. [illegible]

Агракультурная дапамога.

У час кантрактацыі пры с-гасп. крэдытных таварыствах праводзіліся лекцыі-гутаркі і кансультацыі па вы[illegible] лёну. [illegible] акругах закладзена больш 280 паказальных вучасткаў па лёну. Увосень маецца на ўвазе правесьці выстаўкі па лёнаводству і [illegible] мерапрыемстваў.

За час кампаніі ачышчана 48121 пуд. насеньня лёну, праведзена 675 лекцый і 390 кансультацый. Розных насеньня выдадзена 11712 цэнтн., штучнага ўгнаеньня—5440 цэнтн. і 1345 сельска-гаспадарчых машын.

Кантрактацыя дапаможа пляінаваньні гаспадаркі.

Падводзячы вынікі вясеньняй кантрактацыі, трэба адзначыць, што ў умовах БССР агульнае выкананьне кантрактацыі па ўсіх культурах на 90,8 проц. зьяўляецца безумоўна здавальняючым. Агульная колькасьць гаспадарак, якія ўцягнуты ў кантрактацыю ў гэту кампанію, дасягнула 61279, што складае 7,5 проц. ліку гаспадарак БССР.

Водлуг даных паасобных акруг, можна сьцьвердзіць, што пасеўшчыкі закантрактаваную плошчу засеялі, і ў далейшым кантрактацыя безумоўна павінна ўзьдзейнічаць на пляінаваньне сялянскай гаспадаркі.

Месячнік барацьбы з беспрытульнасьцю.

Што павінен зрабіць камсамол.

Удзел камсамольскіх і піянэрскіх арганізацый у справе барацьбы з беспрытульнасьцю зьяўляецца зусім нездавальняючым.

Усе АК павінны даць заданьні РК, ячэйкам, піянэратрадам аб удзеле ў зьнішчэньні вулічнай беспрытульнасьці шляхам выяўленьня месц згуртаваньня груп беспрытульных і паведамленьне аб гэтым дзіцячыя камісіі; прымацаваньня да гэтых месц ячэек і піянэратраду дзеля правядзеньня сыстэматычнай працы сярод беспрытульных, усім транспартным ячэйкам трэба прыняць непасрэдны ўдзел у барацьбе з перасоўваньнем беспрытульных па чыгунцы.

АК ЛКСМБ даручаецца ў бліжэйшы час праверыць работу ячэек КСМ і піянэратрадаў дзіцячых дамоў, накіроўваючы ініцыятыўную ўвагу іх да пытаньняў арганізацыі працы ў дзіцячым доме (утварэньне такіх майстэрняў, каб у максымальна хуткі тэрмін магчыма было падрыхтаваць дзяцей да самастойнага працоўнага жыцьця). Трэба ўстанавіць шэфства вытворчых ячэек над усімі дзіцячымі дамамі.

Адначасова з гэтым АК неабходна перагледзець склад важатых атрадаў дзіцячых дамоў дзеля падбору лепшых працаўнікоў.

Адд. працы і адукацыі павінны даць указаньне аб суровым выкананьні пастановы СНК аб 50 проц. выпаўненьні броні пераросткаў дзіцячых дамоў. Пры камплектаваньні прафэсыянальных навучальных устаноў у першую чаргу трэба прымаць выхаванцаў дзіцячых дамоў.

У галіне папярэджваньня беспрытульнасьці асаблівую ўвагу трэба зьвярнуць на выяўленьне дзяцей, якія асабліва адчуваюць неадкладную матар'яльную дапамогу. Вясковым ячэйкам і піянэратрадам належыць сыстэматычна наглядаць за ўмовамі жыцьця дзяцей, аддаваных у патраніраваньне на арганізацыю работы з дзяцьмі вясковай беднаты, малалетнімі батракамі, пастушкамі і нянькамі, не дапушчаючы, каб яны накіроўваліся ў горад.

Месячнік дапамогі беспрытульным дзецям павінен быць максымальна скарыстаны для прыцягненьня ўвагі камсамолу і піянэрарганізацыі да барацьбы з беспрытульнасьцю і арганізацыі шэрагу мерапрыемстваў для ўзмацненьня матар'яльнай базы органаў, якія вядуць барацьбу з беспрытульнасьцю.

Ясьлі № 6.

Вялікія, сьветлыя пакоі. Усюды чыста і прыбрана. На вокнах вазоны, на сьценах вісяць партрэты нашых правадыроў, якія неяк лагодна пазіраюць на плойму дзетвары, якія, нібы вясёлыя птушкі, прарэзьліва і бадзёра стракочуць на ўсе галасы.

Тут можна знайсьці і зусім дробных і даволі ўжо ладных дзяцей. Ёсьць нават такія, якіх кормяць яшчэ грудзьдзю. Але ўсе яны чыста адзеты, і іх ружовыя тварыкі сьведчаць аб тым, што ім тут жывецца някепска.

Вось маленькая групка дзяцей. Іх тварыкі сур'ёзны: яны ўважліва перастаўляюць розныя кубікі з малюнкамі. Раптам кубікі ляцяць далоў, дзеці пачынаюць дурэць, распачынаюцца гульні. Вясёлы, прарэзьлівы, шматгалосы сьмех і тлум рэхам пераліваецца па ўсіх пакоях і саду.

Летняе сонейка весела палівае свае праменьні і асьвятляе гэта спакойнае дзіцячае жыцьцё. Але ці бачылі дзеці гэтыя праменьні ў сваіх логвах, адкуль іх вырвалі і перанесьлі ў гэтыя сьветлыя пакоі, у гэты цяністы сад?

Вы не паверыце, калі вам скажуць, што гэта дзеці вуліцы, дзеці жабрацтва, з самых нізоў.

Мы пазнаёмім крыху чытача з тымі ўмовамі, сярод якіх прыходзілася жыць усім гэтым дзецям, зараз такім чыстым і прыбраным.

Вось маленькая хатка на курыных ножках, у якой усяго адзін пакойчык. Шыбы выбіты і пазатыканы анучамі. Сьцены і падлога вільготныя і пацьвілі. Усюды брудна. Паветра сьмярдзючае. У розных брудных лахманох кошкаецца бляднае дзіця. У дзіцяці тубэркулёз залоз.

Паўцёмнае, вільготнае сутарэньне. Адзінае ваконца ніжэй узроўню зямлі. Апроч сьцяны суседняга дому, нічога ня відаць. Матка дзіцяці пакінута ў чужым горадзе і ня мае работы.

...Агульны пакой у 4 кв. с., у якім жывуць 14 душ. Паветра такое, у якім, як кажуць, і тапор будзе вісець. Сьпяць на адным палу (нары). Матка атрымлівае 20 руб. у месяц, а дзяцей двое.

...Матка з дзіцём жывуць на талкучцы (на рынку) у маленькім, брудным кутку. Матка беспрацоўная. Цэлы дзень тут туляецца розны цёмны зброд. Гуляюць у карты, лаянка, лямант, скандалы.

Наступае ноч. Дзіця засынае на бруднай падлозе...

Дзеці, якія зараз бегаюць у гэтых 8 вялікіх пакоях, дзе шмат паветра і сьвятла, узяты з вышэйапісаных месц.

* *
*

А 7-й гадзіне раніцы пачынаецца ў яслях жыцьцё. Маткі вельмі часта прыносяць дзяцей бруднымі. Тут ім даюць усё чыстае і разьмяркоўваюць па групах, якіх 4. Група грудных займае тут самы вялікі, сьветлы пакой.

20 маленькіх ложкаў, у якіх ляжаць 20 маленькіх, чысьценькіх стварэньняў. Яны ўжо зараз не падобны да тых брудных піскуноў, якімі іх прыносяць маткі.

З групай паўзуноў крыху цяжэй. Іх трэба вучыць хадзіць, вучыць гаварыць. Кожнае слова дзіцяці выклікае сапраўдную радасьць на твары нянькі.

Сярэдняя і старэйшая група праводзяць ужо розныя калектыўныя гульні, песьні. Іх вучаць тут як даглядаць за сабою, з вялікім цяжарам прыходзіцца часта перавыхоўваць дзіця, вырываць карані дрэнных прывычак, лаянкі, забіяцтва і г. д.

Але ў нармальных умовах дзеці хутка перавыхоўваюцца. Праз 2-3 месяцы не пазнаеш, што гэта дзіця вуліцы.

У яслях з іх вырастуць нармальныя дзеці і добрыя грамадзяне.

Ураджайнасьць і арганізацыя аградапамогі.*)

Арганізацыйныя формы і мэтад працы савецкай аграноміі.

...папярэднім артыкуле мы адзначылі, якое месца займае аграном у сыстэме сацыялістычнага будаўніцтва —...та ёсьць асноўны агент сельскагаспадарчай палітыкі на вёсцы. Гэтай ...асноўцы павінны быць падпарадкаваны і формы самой аграномічнай арганізацыі, зьмест і мэтад яе працы. Мы думаем, што адной з прычын, вызначаўшых неабходнасьць пастаноўкі пытаньня аб павялічэньні ўраджайнасьці, зьяўляецца няправільная пастаноўка аградапамогі насяленьню.

...аш савецкі аграном, як гэта мы паказалі лічбамі, да гэтага часу займаўся ўсім, чым хочаце, толькі ня сталай плянавай працай па рэарганізацыі сельскай гаспадаркі, чаму і назіраецца некаторы разрыў у прадукцыі сельска-гаспадарчага сэктару з плянам сацыялістычнага будаўніцтва. Праблему павышэньня ўраджайнасьці немагчыма вырашыць ні аднабаковымі мерамі эканамічнай палітыкі, ні тым больш вузкімі рэцэптамі тэхнічнага парадку. Поўнае вырашэньне гэтага пытаньня будзе залежаць ад правільнай камбінацыі эканамічных і тэхнічных фактараў, ажыцьцёўленых у масавым маштабе, а гэта магчыма толькі пры правільнай пастаноўцы аградапамогі.

...ынімся спачатку на самай форме аграномічнай арганізацыі. Як ужо адзначалася вышэй, рэвалюцыя разбурыла ўсе старыя формы грамадзкага жыцьця, у тым ліку і аграарганізацыю. Пры аднаўленьні аграномічнай арганізацыі 1-шы ўсесаюзны зьезд аграномаў у 1922 г. шмат увагі аддаў адшуканьню новых форм арганізацыі аградапамогі. Урэшце, большасьць ...у прызнала, што форма вучастковай арганізацыі вытрымала жыцьцёвы экзамен, хоць паасобным арганізацыям ...лася на ўласную адказнасьць ...цыраваць і іншыя арганізацыйныя формы. У прыватнасьці, Украіна і Паўночны Каўказ выразна сталі на шлях пабудовы новай спэцыялізаванай раённай аграноміі. Аднак, уласнае азнаямленьне з Украінскай арганізацыяй у 1926 г. і з Паўночна-Каўкаскай у 1927 г. упэўняе мяне, што і там гэта форма дрэнна ўспрымаецца. Нават адміністрацыйныя раёны, а ня сельска-гаспадарчыя, пачынаюць падзяляцца на падрайёны (вучасткі) з адным аграномам арганізатарам.

Што-ж датычыцца новага тыпу «куставога» агранома, дык гэта ёсьць водлуг нашага перакананьня тыповы, вучастковы аграном, якога пазбавілі ад няплянавай, неаграномічнай працы. Па нашаму разуменьню, усе савецкія вучастковыя аграномы павінны працаваць так, як працуе «куставы» аграном Паўночнага Каўказу. Гэта найбольш набліжаны да насяленьня аграном і займаецца выключна рэарганізацыяй сялянскай гаспадаркі, ужываючы ўвесь комплекс мерапрыемстваў.

У чым-жа справа, што новая форма арганізацыі, у прынцыпе як быццам найбольш вытрыманая, дрэнна прыстасоўваецца да сучаснага жыцьця? Мы думаем, што ня ўсё тое рэвалюцыйна, што нарадзілася або аформілася ў рэвалюцыйны час. Сама-ж ідэя спэцыялізацыі аграпэрсаналу ня новая ідэя, а старая і, як мне думаецца, грунтуецца на старых устаноўках поглядаў на аградапамогу. Карэньні гэтай устаноўкі хаваюцца ў поглядзе на агранома, як на лекара сельскай гаспадаркі, які павінен займацца лячэньнем паасобных хвароб, а калі хвароб многа, трэба па кожнай хваробе спэцыялізавацца, як гэта робіцца ў мэдыцыне. Не спрачаючыся ў прынцыпе, што такая спэцыялізацыя патрэбна, што спэцыялісты па розных галінах сельскай гаспадаркі нам і ў сучасны момант ужо патрэбны ў значнай колькасьці, аднак адзначым, што і ў мэдыцыне мы маем асобны кадр працаўнікоў па спэцыяльнай гігіене, якія займаюцца не лячэньнем паасобных хвароб, а аздараўленьнем умоў жыцьця працоўных мас. Паколькі-ж мы прызналі, што ўстаноўка на агранома як на лекара была земскай устаноўкай і што савецкая ўлада разглядае агранома, як праваднiка сельска-гаспадарчай палітыкі, пастолькі прынцып спэцыялізацыі аграномічнага апарату мы лічым выцякаючым з старой устаноўкі. Нам трэба пабудаваць аграномічны апарат так, каб ён выконваў асноўную працу па рэарганізацыі сялянскай гаспадаркі ў цэлым, а дзеля гэтага патрэбны высокакваліфікаваныя аграномы-арганізатары. Савецкая дзяржаўная аграномія толькі гэтым павінна займацца, а ўжо пасьля, на фоне рэарганізаваных гаспадарак, зьявіцца пэўны падмурак для спэцыялізаванай аграноміі. Але вузкія спэцыялісты павінны прасякаць у жыцьцё, галоўным чынам, па лініі сельскай каапэрацыі: маслароб, сыравар, ільнавод, садавод, гароднік і г. д. —павінны знайсьці сабе месца ў вытворчай с.-г. каапэрацыі. Арганізацыя насельніцтва ў вытворчыя каапэрацыйныя аб'яднаньні—справа агранома, бо гэта ёсьць адзін з шляхоў арганізацыі гаспадаркі, а тэхнічнае абслугоўваньне—ёсьць справа спэцыяліста, які павінен аплачвацца самой каапэрацыяй.

Такім чынам, савецкі аграном, як агент с.-г. палітыкі, павінен быць ня вузкім спэцыялістам, а інтэгральным чалавекам арганізатарам сельскай гаспадаркі. Асноўны прынцып пабудовы аграномічнай арганізацыі—набліжэньне агранома да абслугоўваньня насяленьня. Практычна трэба падтрымаць пачаты працэс падзелу адміністрацыйных раёнаў на пэўны лік падрайёнаў, або вучасткаў і падрайённых аграномаў проста і лічыць вучастковымі аграномамі. Апошнія павінны быць зусім самастойнымі ў сваёй практычнай працы, але пляны працы павінны быць увязаны ў адзін раённы плян працы раённым (па адміністрацыйнай адзнацы) аграномам. Ня трэба баяцца, што вучастковаму аграному на падрайёне ня будзе чаго рабіць. Калі для саўгасу ў 200 гэктараў мы лічым ужо рэнтабельным мець агранома з вышэйшай адукацыяй, дык мець на 400—500 сялянскіх гаспадарак аднаго агранома-арганізатара—ня вельмі густа, а асабліва пры інтэнсыўнай гаспадарцы, як на Беларусі. А што адно такое набліжэньне агранома да насельніцтва выразна зьмяняе зьмест працы агранома, аб гэтым сьведчаць лічбы таго-ж абсьледваньня. Так, за першы год спробы пабудовы падрайённай аграноміі па некаторых акругах мы маем наступны падзел працы:

Форма арганізацыі.	Усе агр. 100 проц.	Аграпрап.	Паказальн. мерапрыем.	Арганізац. гаспадаркі.	Землеўпарадкав.	Каапэр.	Канцэляр.	Іншыя.	Канц. і інш.
Абслугоўваньне з аднаго цэнтру	100%	22,7	15,1	16,8	8,1	4,5	16,2	15,0	31,2
Мяшаная форма	100%	25,0	16,0	16,4	4,8	7,0	17,6	9,6	27,2
Падрайённая форма	100%	24,3	15,1	22,7	12,0	4,5	15,6	7,0	22,6

З пададанай табліцы яскрава відаць, што пры падзеле раёну значна зьмяняецца малюнак працы аграномаў. Ужо пры мяшанай форме мы маем зьмяншэньне проценту няплянавай, неаграномічнай працы да 9,6 проц., а пры падрайённай форме—да 7 проц., ці больш як у два разы. Процант няплянавай і канцэлярскай працы аграномаў найменшы пры падзеле раёну на вучасткі, затое павялічваецца процант працы аграномаў па арганізацыі гаспадаркі і ў сярэднім дае 22,7 проц. і па землеўпарадкаваньні да 12 проц. У раёнах-жа Віцебшчыны процант працы аграномаў па арганізацыі гаспадаркі дасягае 35-40, пры 8-10 проц. няплянавай, неаграномічнай працы. Аднак, адных арганізацыйных форм недастаткова, і зьмена толькі формы арганізацыі ня дасьць яшчэ станоўчых вынікаў. Трэба, каб і сама аграномічная арганізацыя і зямельныя органы рашуча перагледзелі зьмест і мэтады працы. Нельга згадзіцца, каб высокакваліфікаваная сіла, як аграномы, на 22,6 проц. выкарыстоўваліся на канцэлярскую і іншую няплянавую, неаграномічную працу, каб 25 проц. свайго часу аграномы аддавалі на прапаганду, а на асноўную працу каб прыпадала менш паловы часу аграпрацы. Трэба зрабіць, каб было наадварот, але для гэтага патрэбны рашучыя крокі дзяржаўных органаў. Палажэньне аб аграномічнай працы трэба перапрацаваць так, каб і аграному і мясцовым органам улады было яскрава відаць, чым і як павінен займацца савецкі аграном. А каб ня было ніякіх хістаньняў, гэтаму палажэньню трэба надаць характар закону.

Аднак, і гэтага будзе яшчэ недастаткова. Мала дэклараваць асноўныя палажэньні,—трэба паказаць і шляхі іх ажыцьцяўленьня. Інакш кажучы, зазначаючы, што аграномы павінны займацца рэарганізацыяй гаспадаркі, мы павінны паказаць і мэтад гэтай працы. Аграпрапаганда ёсьць таксама адным з спосабаў арганізацыі гаспадаркі, але калі мы будзем арганізоўваць гаспадарку толькі шляхам вуснай ці пісьмовай прапаганды, дык мы таксама далёка не заедзем. Арганізацыя, а тым больш рэарганізацыя гаспадаркі—рэч вельмі складаная, і да гэтай працы трэба падыходзіць у поўным аграномічным і эканамічным узбраеньні. Папершае, патрэбна дзеласвое навуковае вывучэньне падворных эканамічных умоў развіцьця гэтых гаспадарак, глыбокае веданьне прыродна-гістарычных умоў гаспадараньня, тэхнікі вядзеньня гэтых гаспадарак, дасягненьняў дасьледчых станцый і мясцовага вопыту ў гэтым напрамку. Адным словам, каб рэарганізаваць гаспадарку, яе трэба дасканала вывучыць і на падставе гэтага вывучэньня скласьці арганізацыйны плян. Зрабіўшы арганізацыйныя намеркаваньні, чаго можна дасягнуць у сучасных умовах, і ведаючы, якія маюцца ў гаспадарцы рэсурсы, трэба распрацаваць канкрэтны плян мерапрыемстваў для зьліквідаваньня арганізацыйных і матар'яльных мінімумаў у гаспадарцы. Арганізацыя тэрыторыі (землеўпарадкаваньне), арганізацыя капіталаў (крэдыты), арганізацыя працы (каапэраваньне паасобных вытворчых працэсаў), арганізацыя перапрацоўкі і збыту сел.-гас. прадукцыі, пабудова індустрыяльных установак і г. д.—усё гэта павінна быць уведзена ў сыстэму практычных мерапрыемстваў. Бясспрэчна, што сказ і наказ будуць мець месца і ў гэтай сыстэме працы, але яны павінны мець падпарадкаванае значэньне, для азнаямленьня насельніцтва з новымі спосабамі гаспадараньня, з якімі насяленьне яшчэ незнаёма, але якія ў паказанай сыстэме мерапрыемстваў будуць мець рэальнае значэньне. Не аграпрапаганда і паказальны вучастак, як самагодны падзел працы, а вусны і навочны наказ таго, што канкрэтна неабходна для поўнай рэарганізацыі гаспадаркі ў новых арганізацыйных формах і на новай тэхнічнай базе. Пара ўжо адмовіцца ад сабезаўскіх поглядаў—па 1 паказальнаму вучастку на сельсавет, па 1 лекцыі ў кожнай вёсцы і г. д. З такімі падыходамі мы ніколі не рэарганізуем гаспадарак. Не арганізуем гаспадарак і паасобнымі спосабамі аграпрацы, хоць-бы ажыцьцяўляючы іх ва ўсіх 100 проц. сялянскіх гаспадарках. Памылкова было-б думаць, што калі-б аграномы ўзяліся выключна за ачышчэньне насеньня і дасягнулі поўнага ачышчэньня ўсяго насеннага матар'ялу, што гэтым шляхам, ухраняючы наступова асобныя спосабы тэхнікі, мы перарганізуем гаспадарку. Толькі комплекс мерапрыемстваў, ажыцьцёўлены для канкрэтнай групы гаспадарак, можа даць відавочныя станоўчыя вынікі. А гэтага магчыма дасягнуць пры напружанай плянавай, мэтадычнай працы агранома, пры поўнай дапамозе ўсіх дзяржаўных, каапэрацыйных і крэдытных устаноў. Такая пабудова аградапамогі завецца комплекснай сыстэмай аграмерапрыёмстваў, і самы падыход агранома можа звацца мэтадам у аградапамозе, бо сапраўды агроном мэтадычна, крок за крокам ідзе да канчатковай мэты—рэарганізацыі канкрэтных гаспадарак. Апроч адмаўленьня ад прынцыпу абслугоўваньня ўсіх сялянскіх гаспадарак у раёне, трэба адмовіцца і ад прынцыпу роўнамернага падзелу аграномаў па акругах. Бясспрэчна, станоўчым зьяўляецца такі падыход, што раёны з інтэнсыўнай гаспадаркай павінны мець і інтэнсыўнае аграномічнае абслугоўваньне. Параўнаць Мазыршчыну і Магілёўшчыну абсалютна немагчыма.

Адгэтуль зробім і канкрэтныя прапазіцыі—поўнае адмаўленьне ад сабезаўскага прынцыпу (хоць пакрысе, але ўсім), штогодняе замацаваньне агранома за канкрэтнай групай гаспадарак да іх поўнай перарганізацыі (гнездаваньне аграпрацы). Поўная ўвязка ўсіх мерапрыемстваў у адзіны плян рэарганізацыі пэўнай групы гаспадарак (комплексны мэтад).

Наркамзему трэба распачаць распрацоўку праграмы, форм і схем комплекснай сыстэмы мерапрыемстваў, выкарыстоўваючы з гэтай мэтай вопыт Паўночна-Каўкаскай „куставой" аграноміі. Толькі пасьпяховае вырашэньне асноўнай праблемы сельска-гаспадарчай палітыкі—рэарганізацыі гаспадаркі ў цэлым, пазбавіць нас ад частковых праблем як—павышэньня ўраджайнасьці, павышэньня ўдойлівасьці кароў, бэканізацыі сьвіньні і г. д. Усе-ж гэтыя праблемы будуць вырашаны толькі пры правільным ажыцьцяўленьні сельска-гаспадарчай палітыкі, практычным правадніком якой на вёсцы зьяўляецца агранамія. Узмацненьне ўвагі да праблемы ўраджайнасьці ў нашых беларускіх умовах павінна ператварыцца ў узмацненьне ўвагі да правільнай пабудовы аградапамогі.

Агараном М. ЛАЙКОЎ.

*) Гл. „С. Б." № 190.

Самаабкладаньне—на карысьць вёскі

Будуем масты.

У вёсцы Р. Альхоўцы, Чабатовіцкага сельсавету, Уваравіцкага раёну пачалі будаваць масты на сродкі сабраныя ад самаабкладаньня. Увесь час сяляне гаварылі, што савецкая ўлада прымусіла іх правесьці самаабкладаньне на 30 проц., а мастоў і дарог яшчэ няма.

Але потым, калі пабудова пачалася, дык сяляне шкадавалі, што не правялі самаабкладаньня на 50 проц., таму што мелі-б тагды пабудаваць масты і ўстанавіць грамаадводы, каб нашы будынкі былі цэлыя на выпадак няшчасных здарэньняў, як напр, пажар і г. д. С.

Гомельшчына.

За кошт самаабкладаньня.

Полацак, 20-8. Па Ветрынскаму райёну скончан збор сродкаў самаабкладаньня. Усяго сабрана 20.679 руб. Заданьне выканана на 81 проц. Зараз гэтыя сродкі будуць скарыстаны на будаўніцтва. Так, напрыклад, на пабудову Ветрынскай сямігодкі вызначана 8.000 руб., у якой будзе вучыцца 200 чал., вызначана 1000 руб. на райлячэбніцу. Будуюцца школы ў Заскорскім сельсавеце, у Дуброўнах і Віторжы, на якія будзе выдаткавана 3350 руб. У Рудлянскім сельсавеце будуецца новы мост. Астатнія сродкі будут скарыстаны на рамонт мастоў, дарог, мэдпунктаў і школ.

У Гарбачэўскім сельсавеце (Расон. райн) будуецца вэтэрынарны пункт. Сяляне ўсім будаўніцтвам вельмі задаволены і ўявілі сапраўдную карысьць самаабкладаньня.

Шмат чаго новага...

На сродкі ад самаабкладаньня, якія складаюць звыш 2000 рублёў, у Чарнянскім сельсавеце **пабудован грамаадвод, куплен будынак пад школу, будуецца пажарная пуня, заказаны дзьве пажарныя машыны, адрамантавана частка дарог.**

Шклоўскі райён, Магілеўшчына.

Чаму толькі 30 проц.?

У м. Смалявічах у гэтым годзе праведзена самаабкладаньне на 35 проц. у суме 7 тысяч рублёў на наступныя патрэбы: на пабудову пажарнага дэпо, на рамонт бані, на пабудову 2-га канцэнтру яўрэйскай сямёхгодкі і на машчэньне Чорніцкай вуліцы.

Апошні тэрмін унясеньня грошай быў 1-га чэрвеня 1928 году, але мы цяпер маем ужо 7-га жніўня, а самаабкладаньня сабрана ўсяго на 30 пр.

Будаваць да гэтага часу нічога не пачалі і, як відаць, ня думаюць пачынаць. Калі праводзілі самаабкладаньне, то ўгаварвалі гр-н мястэчка толькі правесьці самаабкладаньне, а тады сяляне прылягаючых сельсаветаў, якія езьдзяць па Чорніцкай вуліцы, падвязуць каменьня і яна будзе выбрукавана.

Але да гэтага часу каменьня ня вывезена (хоць-бы на сьмех няхай-бы хто-небудзь прывёз воз каменьня) і вуліца ня брукуецца.

Цікава, ці можна будзе ў далейшым мець посьпех пры правядзеньні якой-небудзь кампаніі, робячы такія справы.

Усе чакаюць, ці скора гэта пачнуць што-небудзь будаваць за сабраныя грошы. Б. Дзяруга.

М. Смалявічы, Менскай акругі.

ВАЙСКОВЫ КУТОК.

З НОВЫМІ ВЕДАМІ Ў ВЁСКУ.

Шэрая вайсковая вопратка зьмянілася на рознаколерныя сьвіткі і лягер прыняў стракаты выгляд. У новых толькі што адбудованых ленінскіх доміках адбываюцца апошнія сходы, на якіх падкрэсьліваецца неабходнасьць работы на вёсцы і сувязі з сваёю часьцю. Новыя ленінскія хаткі, якія закончаны ўжо амаль у кожнай роце, напамінаюць пераменьнікам аб сацыялістычным будаўніцтве. Па сканчэньні маленькіх бягучых сходаў у батальёнах пачынаюцца разьвітаньні. Рэхам нясецца „ура“ ва ўсе бакі. Гэта чырвонаармейцы дзякуюць камцалітсклад за яго добрую працу, і ў гэтым разьвітаньні адчуваецца блясавая спайка чырвонаармейцаў і камандзіраў.

Да пабачэньня! Толькі да пабачэньня, бо цераз некаторы час зноў сустрэнемся і будзем разам зноў рыхтавацца, каб найлепей даць адпор нашым ворагам.

У час роспуску мімаволі ўспамінаецца ўвесь ход вучобы. Бывала, з пачатку збору цэлымі днямі і вечарамі прыходзілася даказваць карысьць вучобы, чыткі кніжак, газэт і наогул навукі. Затое ў канцы люба было глядзець на вынікі збору.

А раней: толькі сонейка схаваецца за лесам, як белы гарадок пачынае бурліць—пачынаецца пазашкольная праца.

У леншатрох праходзяць гутаркі аб 25-годзьдзі другога зьезду партыі, аб другой пазыцы індустрыялізацыі, аб работах VI кангрэсу Камінтэрну, аб пастановах ліпнёўскага пленуму ЦК і г. д.

Каля леншатроў адбываецца стальба ў цірах, колюць чучала. У лесе пяюць чырвонаармейцы рэвалюцыйныя песьні, а ў канцы лягеру заліваецца гармонік з бубнам.

Спрытны чырвонаармеец адбівае «барыню» з прыпевам, а вакол яго стаяць т. т., у якіх ужо даўно пяткі чэшуцца, каб зьмяніць скакуна.

Весела і разумна скарыстоўваўся адпачынак. Нават цяпер аж сумна становіцца, што пакуль зноў прыедзе пераменны склад ня будзе шуму, ня будзе бурлівага жыцьця ў белым гарадку.

Але гэтая думка прыходзіць толькі спачатку ў галаву і яе зьмяняе другая аб тым, што навабранцы панясуць новыя веды ў вёску. Гэта думка выклікае радасьць.

Вёска атрымае значны кадр актыўных работнікаў па ваенізацыі насельніцтва. Навабранцы на зборы добра ўцямілі міжнароднае становішча і могуць разьбірацца ў намерах Пілсудзкіх, Брыянаў і Чэмбэрленаў, а пагэтаму стане растлумачваць сялянству сапраўдны бок іхняй палітыкі адносна Савецкага Саюзу.

Апрача ведаў, навабранец нясе ў вёску вайсковую газэту «На страже». За лягерны пэрыяд навабранцы выпісалі 1192 экз. тэрмінам на 6 месяцаў. 1192 хаты будуць з газэтаю, якая сыграе значную ролю ў справе ваенізацыі насельніцтва. Чым тлумачыцца цяга навабранца да газэты?

Яна тлумачыцца тым, што працоўныя, побач з сацыялістычным будаўніцтвам, зразумелі карысьць культуры. Такім чынам, відавочна, што толькі пры дыктатуры пралетарыяту магчыма культурны рост працоўных. Такім чынам, паступова пачынае ажыцьцяўляцца Ленінская культурная рэвалюцыя, без якой немагчыма пабудова сацыялізму.

Поруч з гэтым маюцца значныя дасягненьні і ў іншых галінах вайсковай вучобы, якая была праведзена сярод навабранцаў належным чынам у гэты лягерны збор.

Лягер імя Чарвякова.

Чэрнікаў.

Пераменьнікі падрыхтаваліся.

[illegible]

Лягер. Менск. П. Ліхтаровіч.

Чавуская каманда „ТДА-Авіяхіму“ не ў апошнім ліку.

[illegible]

Магілеўшчына. Л-ны.

Кіраўнік каманды [illegible]

Галоўлітбел № 302.

ХРОНІКА.

ПЕРАД АСЕНЬНЯЙ СЯЎБОЙ.

СУПЭРФАСФАТАМ БССР БУДЗЕ ЗАБЯСЬПЕЧАНА.

Водле вестак, атрыманых ад „Хімсындыкату“, супэрфасфатам БССР будзе забясьпечана. [illegible] заводу Хімсындыкату.

ВЫЕЗД УПАЎНАВАЖАНЫХ У РАЙЁНЫ.

У хуткім часе ў райёны Менскай акругі выяжджаюць [illegible] упаўнаважаныя [illegible]. Упаўнаважаныя [illegible] да сканчэньня сяўбы.

ДАПАМОГА КАМСАМОЛУ Ў ЧАСЕ СЯЎБЫ.

[illegible]

ПАДРЫХТОЎКА ДА „ДНЮ ЎРАДЖАЮ“.

[illegible]

У Прэзыдыуме ЦСПСБ.

Прафтэхнічная асьвета.

[illegible]

Месячнік барацьбы з няпісьменнасьцю.

[illegible]

Да Міжнароднага Юнацкага Дню.

Прэзыдыум ЦСПСБ пастанавіў выдаць 200 руб. на выдаткі па правядзеньні Міжнароднага Юнацкага дню.

Дадатковы водпуск тавараў для БССР.

Учора з Масквы вярнуўся Наркамгандлю БССР тав. Адамайціс і інспэктар па прамтаварах Наркамгандлю тав. Найдус.

У гутарцы з нашым супрацоўнікам тав. Найдус адзначыў, што мэтай паездкі было дабіцца павялічэньня завозу асноўных тавараў у БССР на жнівень і верасень месяцы.

Якія-ж вынікі паездкі?

Завоз скуры на падэшву і палувалу супроць раней вызначанага пляну павялічан на 80 тон, што ў адносінах палувалу дасьць магчымасьць забясьпечыць патрэбы вытворчых арганізацый Беларусі.

Будзе таксама адпушчана дадаткова для БССР на верасень месяц 5 вагонаў мыла з разрахункам, каб яно засталося ў выглядзе запасу на кастрычнік.

Выдзелены запасны фонд падсонечнага алею для лёнаводных раёнаў, каб з пачатку кампаніі па нагатоўцы семя-лёну забясьпечваць сялянства лёнаводных раёнаў.

Адпушчана на жнівень месяц дадаткова 25000 пуд. макухі. У адносінах цукру ўдалося ўстанавіць завоз апошняга ў БССР у ліку 100 вагонаў на жнівень-верасень, што поўнасьцю забясьпечыць нашы патрэбы.

Менскі дзень.

Плякаты, лістоўкі, інструкцыі і падпісныя лісты для 2-ой пазыкі індустрыялізацыі атрымаў Наркамфін БССР. Матар'ялы ўжо накіраваны на месцы.

75.000 руб. дадаткова адпусьціў акругам Белсельбанк на набыцьцё сялянамі штучнага ўгнаеньня.

9.065.000 руб. мяркуецца затраціць на капітальнае будаўніцтва прамысловасьці будаўнічых матар'ялаў у працягу бліжэйшых пяці год.

300 будынкаў для пачатковых школ водлуг вестак НКА будуецца па ўсёй БССР на сродкі самаабкладаньня насельніцтва.

3-га верасьня пачнуцца прыёмныя іспыты ў Белдзяржмузтэхнікум па ўсіх клясах, апрача клясаў балету і драматычнай.

7.000 руб. адпусьціла Белрабсэкцыя Менскаму ЦРК. Гэтыя сродкі пойдуць на палягшэньне грамадзкага харчаваньня.

Новым адказным сэкратаром „Белозета“ зацьверджан тав. Кац. Да гэтага часу тав. Кац працаваў у якасьці Менскага гарадзкога інспэктара Аховы Здароўя.

Бухгальтарскую нараду рабочай каапэрацыі БССР склікае Белрабсэкцыя на 25-га жніўня. Нарада зоймецца пытаньнем рацыяналізацыі рахункаводзтва.

Выяўленьне калёнізацыйных фондаў.

Па заданьні Наркамзему сёлета працавалі спэцыяльныя экспэдыцыі па выяўленьні калёнізацыйных магчымасьцяў БССР. Рэкагнастыровачнымі дасьледамі ў вадазборы р. Арэсы выяўлена 50 тысяч гэкт. і ў вадазборы возера „Князь“—20 тысяч гэкт. Апрача гэтага, зараз распачаліся досьледы ў вадазборы р. Уборць.

Да восені мяркуецца рэкагнастыровачна дасьледаваць да 100 тысяч гэкт. абшараў пад калёнізацыйны фонд.

Вынікі мітынгу-пераклічкі.

Скончыўся мітынг-пераклічка па Менскаму Цэрабкопу.

Усяго за гэты час сабрана 23420 руб. паявых узносаў (94 проц. заданьня) і каапэравана 1910 чал. (95 проц. заданьня). У першых лічбах кастрычніка адбудзецца агульны сход Менскага каапэрацыйнага актыву, на якім будуць раздаты прэміі 4 каапэрацыйным камісіям, 3—фабрычна-заводзкім камітэтам і 5 упаўнаважаным за лепшую працу ў час мітынгу-пераклічкі.

Гастролі яўрэйскага дзяржаўнага тэатру.

З 15-га верасьня яўрэйскі дзяржаўны тэатр распачне свой сэзон у Віцебску, дзе ён будзе працаваць да 1-га сакавіка. З Віцебску тэатр паедзе у Гомель, дзе прабудзе да канца сэзону. У Менску сёлета яўрэйскі дзяржаўны тэатр працаваць ня будзе.

У бягучым сэзоне тэатр мяркуе паставіць 2 новыя п'есы: «Эх-ма жывём»—Толера і „Глухой“ Бергельсона.

Усебеларуская нарада працаўнікоў с.-г. крэдыту.

24 верасьня ў Белсельбанку адбудзецца нарада ўсіх акруговых інспэктароў і сяброў праўленьняў Акрсельбанкаў. Нарада абгаворыць пытаньні аб сацыяльна-палітычнай устаноўцы дзейнасьці сыстэмы сельска-гаспадарчага крэдыту, крэдытаваньне і каапэраваньне беднаты і шэраг іншых пытаньняў.

На пабудове кішачнага заводу.

Пабудова кішачнага заводу Менсельпрому ідзе хуткім тэмпам.

Ужо закладзены фундамант і пабудована частка сьцен. Завод будзе пабудован да 1-га сьнежня. Пабудова гэтага заводу абыйдзецца ў 45.000 руб.

Павышэньне цэн на хлеб.

У сувязі з павышэньнем загатоўчых цэн на жытнюю і пшанічную муку, Нар. Кам. Гандлю БССР павысіў цэны на жытні хлеб з 10 кап. на 11 кап. на кілё і на калач—з 25 кап. на 26 кап. на кілё. На ўсе астатнія пшанічныя вырабы цэны застаюцца ранейшымі.

Экспарт малочных прадуктаў за межы.

Сёлета Беларускі малочны саюз упяршыню мяркуе экспартаваць за межы 5 вагонаў галяндзкага сыру.

На будучы апэрацыйны год намячаецца экспартаваць 13.700 пуд. сыру.

Арганізацыя кантрольных камісій.

Прэзыдыум ЦП саюзу швэйнікаў пастанавіў арганізаваць часовыя кантрольныя камісіі на фабрыках «Мэншвэй» і «Вітшвэй». Таксама пастаноўлена арганізаваць на гэтыя фабрыкі цэхавых упаўнаважаных.

На дапамогу камсамолу Польшчы і Заходняй Беларусі.

Камсамольцы Менскай абойнай фабрыкі разам з усімі рабочымі правялі суботнік у карысьць камсамолу Польшчы і Заходняй Беларусі. Суботнік даў 70 руб.

Пашырэньне ўстаноў грамадзкага харчаваньня.

Зацьверджан 5-цігадовы плян будаўніцтва грамадзкага харчаваньня па БССР. Плянам прадугледжваецца значнае пашырэньне ўстаноў па грамадзкаму харчаваньню. Па пляну намечана пабудова 5 сталовых у Віцебску, Гомелі і Рэчыцы і 2 фабрык-кухняў у Менску і Нова-Барысаве.

Новыя кнігі.

Паступілі ў рэдакцыю газ. «Савецкая Беларусь» для рэцэнзіі наступныя кнігі выданьня Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

1. «Гісторыя Беларусі ў XIX і ў пачатку XX сталецьця» У. Ігнатоўскі. Лекцыі, чытаныя студэнтам Беларускага Дзяржаўнага Унівэрсытэту. Выданьне трэцяе, стэрэатыпнае. Стар. 251, цана 1 руб. 80 кап.

2. «У ціхай вадзе». Тарас Гушча (Якуб Колас). Стар. 137, цана 75 кап.

3. «Бойкі каля крыніцы». Незвычайныя апавяданьні з жыцьця алевяў, Пад рэдакцыяй Ів. Цьвікевіча. Стар. 87, цана 45 к.

4. «Родная мова ў комплекснай сыстэме выкладаньня ў школе 1-га канцэнтру». Хв. Сьцепановіч. Стар. 60, цана 35 кап.

5. «Революция и культура» № 13. Стар. 80, цана 50 кап. Выданьне газ. „Правда“ Масква.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК
(НА 22-VIII-1928 г.).

Абл. 1 дзярж. паз. — прад. 4—67,5 куп. 4—65,5.

Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—20, куп. 5—18.

Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—03,5, куп. 5—01,5

Абл. 10 пр. паз. 27 году —прад. 26,16, куп. 26—06.

Абл. дзярж. паз. 26 г.—прад. 122,75, куп. 120,75.

Абл. 12 пр. дзярж. паз. прад. 102—73, куп. 102—68.

Абл. 6 проц. паз. індустр. прад. 25—43, куп. 25—33.

Уклад у скарбніцу беларускай культуры.

Выкладчык музыкі і сьпеваў Магілеўскага Белпэдтэхнікуму М. М. Чуркін, які працуе звыш 40 гадоў у галіне кампазіцыі, гарманізацыі і зьбіраньня фольклёру, прывёз і перадаў у Наркамасьветы шмат нумароў вакальнай і інструмэнтальнай беларускай музыкі, між імі знаходзіцца і адна з самых грунтоўных і надзвычайна каштоўных прац—музычная п'еса: Сымфонія ў 4 частках на народныя беларускія матывы (для аркестру).

Вызначаецца камісія для разгляду прадстаўленага матар'ялу. У Магілеве праца т. Чуркіна адыграла вялікую ролю ў справе беларускай музычнай культуры, аб гэтым сьведчаць шматлікія падзякі і ўшанаваньні тав. Чуркіна грамадзтвам гор. Магілеву.

Вітаючы намер М. М. Чуркіна перадаць ва ўсеагульнае мастацкае карыстаньне свае творы, спадзяёмся, што гэта скарыстае і Беларускі Дзяржаўны Тэатр, Дзяржаўная Капэля, і Беларускі вакальны квартэт, які з вялікім посьпехам ужо выступаў на канцэрце ў Менску, у Доме Асьветы, і шматлікія сьпеўныя і музычныя гурткі Беларусі, як школьныя, так і клюбныя, для ўзбагачэньня свайго рэпэртуару. СЬПЯВАК.

БССР на Ўсесаюзнай Спартакіядзе.

БЕЛАРУСЬ ПА ЛЁГКАЙ АТЛЕТЫЦЫ НА ТРЭЦІМ МЕСЦЫ.

Па канчатковаму падліку выявілася, што трэцяе месца ў агульных пяршынствах па лёгкай атлетыцы дасталася беларускаму калектыву. На першым месцы—РСФСР, на другім—Украіна. Пяршынства па гульнях і інш. галінах спорту яшчэ ня выяўлены.

У агульных пяршынствах Усесаюзнай Спартакіяды Беларускі калектыў прэтэндуе таксама на трэцяе месца. Прымаючы пад увагу ўдзел каля 10 калектываў (Саюзных рэспублік і зарубежных), заняцьце Беларускім калектывам трэцяга месца гаворыць аб добрых дасягненьнях беларускіх фізкультурнікаў.

Папраўкі.

У нумары 191 нашай газэты на 4-й старонцы, у аддзеле «Культурныя навіны» пад загалоўкам „Драма Гароніма Марцінкевіча“ надрукавана.. «Аказія падпалкоўнікам», а павінна быць «Аказія пад Палкоўнічамі» (Падпалкоўнічы—назва вёскі).

У № 190 „Сав. Бел.“ на 3-й калёнцы ўнізе (разьдзел „У панскай Польшчы“) надрукавана ў загалоўку і тэксьце «Галадоўка т. Вышынскага», ТРЭБА-Ж галадоўка т. Бачынскага.

„Савецкая Беларусь“ дапамагла.

За хуліганства—да адказнасьці.

У „С. Б. № 69 ад 22 сакавіка г. г. быў зьмешчан допіс камсамолкі „Заводзкі дзень“, у якім гаварылася аб п'янстве і хуліганстве, якое ўтварылася ў новай сталоўцы на Шклоўскай гуце „Ільліч“.

У выніку праверкі гэтых фактаў Магілеўскім акрвыканкомам своечасова былі прыняты меры да спыненьня бясчынстваў. Абвінавачаныя прыцягнуты да адказнасьці.

Па допісу рабкора.

Ворша, 17-8. У «Савецкай Беларусі» быў зьмешчан допіс Цім. Зарэчнага „Былыя людзі арудуюць“ аб злачынствах у Крупскім сельска-гаспадарчым крэдытным таварыстве. Інспэктарыят РСІ зрабіў расьсьледваньне, якое высьветліла, што апісанае адпавядае сапраўднасьці.

На пасяджэньні прэзыдыуму АКК і РСІ па гэтай справе пастаноўлена: за слабае кіраўніцтва і несвоечасовае рэагаваньне на факты выдачы кулакам крэдыту і ня прыняцьце мер да своечасовага спагнаньня гэтага крэдыту—прэзыдыуму Крупскага райвыканкому абвясьціць выгавар, а справу аб таварыстве і рэвізійнай камісіі перадаць пракурору для неадкладнага разгляду, пасьля чаго пытаньне аб партыйцах пераглядзець у АКК. Рублёў Цім.

Атрымалі па заслугах.

У заметцы, зьмешчанай у «С. Б.» № 130 ад 8-6 г. г. «Ня будуюць, а разбураюць», карэспандэнт Станіслаў выкрываў злачынную безгаспадарнасьць адміністрацыі саўгасу „Забалоцьце“, Аршанскай акругі.

Зробленым абсьледваньнем ЦКК-РСІ факты паказаныя ў заметцы пацьвердзіліся.

Старшыні і сэкратару акруговага праўленьня саюзу с-гасп. і лясных рабочых за няпрыняцьце належных мер да ліквідацыі недарэчнасьцяй зроблена вымова.

За няўмелыя адносіны да гаспадаркі, грубіянства з рабочымі і сыстэматычнае п'янства кіраўніку саўгасу Дзякоўскаму вынесена строгая вымова з папярэджаньнем. Старшы рабочы Рукляцкі зьнят з працы і распушчан рабачком саўгасу.

Адначасова пастаўлена пытаньне перад Белсельтрэстам аб аздараўленьні саўгаса ў тэрміновым парадку.

Дарога папраўлена.

Селькор Еазярышчанскага с-с. Віцебскай акругі, пісаў, што па дарозе з в. Пятэлі—Пылькінскага с-с. у в. Курыліна—Мехаўскага с-с. ні праехаць, ні прайсьці.

Дарога праходзіць паўздоўж чыгункі і пры сустрэчы з цягніком пагражае паломкай калёс і калецтвам жывёлы і людзей. Па накіраваньні заметкі, для прыняцьця належных мер, аддзел шляху 13 вуч. паўночна-заходняй чыгункі паведамляе, што дарога ўжо папраўлена.

Пачалі абрэзку ў кулакоў.

У „С. Б.“ № 140 ад 20-6 г. г. быў зьмешчан допіс—«Каму дапамагае Барысаўская райзямкамісія?»

Аўтар допісу Б. Р. пісаў, як "Добрыцкая бедната ў 1925 г. хацела атрымаць зямлю ад кулакоў, але нічога дагэтуль не дачакалася. НК РСІ на зробленым расьследваньні паведамляе, што абрэзка гаспадараў, якія падлягаюць абрэзцы, праводзіцца ў пляновым парадку.

У в. Добрыцкае ў гэтым годзе ўжо прыступлена да абрэзкі.

„Дарэжыміўся“.

У допісе „Галавацяпы з Аўцюкевіцкага лясьніцтва“, зьмешчаным у № 170 «С. Б.» ад 25-7 г. г. аўтар Сокалаў паведамляў, як лясьнічы наводзіў рэжым экономіі ва скарачэньні штату вартаўніка лясного складу, які атрымліваў па 25 р. у м-ц. У выніку пажару, які здарыўся без вартаўніка на складзе лясьніцтва панесла большыя страты, як «нарэжыміла».

Мазырская акруговая пракуратура паведамляе, што паказаныя факты ў заметцы пацьвердзіліся. Вінаватыя прыцягнуты да адказнасьці.

Зладзеі супакоены.

На заметку „Трэба супакоіць зладзеяў“, зьмешчаную ў «С. Б.» № 180 5-8 г. г., Магілеўскі акруговы суд паведамляе, што прыгавор народнага суду 4 вуч. па абвінавачаньню гр-н Гаянскага і Абухоўскага, якія засуджаны на 8 м-цаў зьняволеньня, акруговым судом зацьверджан цалкам.

Рознае.

Наплыў вялікіх рыб.

З выспаў на поўнач ад Даніі надышлі ў Капэнгаген весткі, што ў затоку адной з тых выспаў прыплыла аграмадная колькасьць вялікіх рыб, з чаго зараз-жа скарыстала мясцовая люднасьць і, заставіўшы затоку сецямі, пачала лавіць і забіваць іх. Усяго злоўлена і забіта 400 рыб. На ўзьбярэжжы кішыць шмат людзей, занятых здыманьнем з рыб тлустасьцяў і саленьнем іх мяса.

Нязвычайны гэты выпадак даў насяленьню выспаў добры заработак.

Дзе людзі жывуць найдаўжэй?

Італьянскае статыстычнае бюро сабрала матар'ял аб найбольшай колькасьці сталетніх старыкоў, якія знаходзяцца ў паасобных краёх. Рэкорд здабыла амэрыканская рэспубліка Гватэмала, у якой налічана 465 сталетніх жыхароў на мілён людзей; другое месца заняла Баўгарыя, у якой 446 старыкоў перажылі 100 гадоў. Далей—Калюмбія мае 330 сталетніх, Японія—242, Партугалія—69, Італія—51, Эстонія—28, Гішпанія і Вэнгрыя—па 13. З іншых краёў вестак няма.

Прышчэпка рака замест гільятыны.

Прыгавораным на сьмерць народная камісія гігіены высьпы Куба прапануе замяніць электрычнае крэсла або гільятыну прышчэпкай рака для экспэрымэнтальных мэт. Прыгавораныя, якія на падобную зьмену згаджаюцца, павінны знаходзіцца ў працягу 12-ці гадоў пад спэцыяльным наглядам дактароў. Пасьля гэтага яны маюць права выйсьці на волю, калі хвароба не разьвілася, Адпаведны праэкт закону ўжо апрацаваны і будзе ўнесены на кангрэс у Гаване.

Вялікія акіянскія параходы.

Гэтымі днямі ў Гамбурзе былі спушчаны на ваду нова-збудаваныя акіянскія параходы: «Эўропа» і «Брэмэн», на 46 тысяч тон кожны. Пры пабудове абодвых параходаў працавала 10 тыс. рабочых. Параходы будуць плыць з Брэмэну ў Нью-Ёрк 6 дзён.

Саюз Сьмітаў.

На надыходзячых прэзыдэнцкіх выбарах у ПАЗШ дэмакратычная партыя выставіла сваім кандыдатам губарнатара Нью-Ёрку Сьміта. Карыстаючыся гэтым фактам, пражываючыя ў ПАЗШ Сьміты, а ёсьць іх там да 2 млн., ня лічачы Сьміттаў або Смідтаў, утварылі саюз людзей гэтага прозьвішча ня толькі ў Амэрыцы, але і ва ўсім сьвеце. Мэтаю гэтага саюзу Сьмітаў зьяўляецца ўзаемная помач і ўтрыманьне між сабою таварыскіх адносін.

На грандыёзнай вечарынцы Сьмітаў, якая адбылася з гэтай прычыны ў штаце Сан-Люі, аркестры і хор складаліся выключна з Сьмітаў. Паліцыянты ў ліку 50, якія сачылі за парадкам на вечарынцы, былі выключна Сьміты.

Кульмінацыйным пунктам вечарыны было адчытаньне тэлеграмы, прысланай губарнатарам Сьмітам, у якой кандыдат у прэзыдэнты жадае новаму саюзу найбольшага разьвіцьця.

ШТУЧНАЕ ПАЎНОЧНАЕ СІЯНЬНЕ.

У Прынстонскім унівэрсытэце, у Амэрыцы, прафэсары Кармо і Каллан праз доўгія лябараторныя вопыты здабылі штучнае паўночнае сіяньне.

НОВЫ АНГЕЛЬСКІ САМАЛЁТ.

У Англіі выпрабаван новы самалёт, які можа быць выкарыстаны як зьнішчальнік, бомбавоз, разьведчык і гідраплян. Скорасьць хуткасьць яго—225 кілёмэтраў у гадзіну.

КРОЎ ДЗЕЛЯ ПЕРАЛІВАНЬНЯ.

Нью-Ёркскі грузчык Тама Кэйн за апошніх 13 гадоў прадаў 42 кварты (больш 4 вядзёр) сваёй крыві дзеля пераліваньня хворым. Становішча здароўя Кэйна зусім добрае.

АЎТАБУСЫ СА СПАЛЬНЫМІ МЕСЦАМІ.

У Англіі паміж Лёнданам і Ліверпулем пачалі хадзіць аўтабусы са спальнымі месцамі. Гэта першая лінія такога роду ў Эўропе.

Паштовая скрынка.

Аўтару допісу аб „Мятчанскіх забойцах“, накіравана пракурору Менскай акругі. Аб выніках будзе паведамлена асобна.

Гр-ну Малочка Міхасю. Ваша заява з даведкамі накіроўваецца ў Мазырскую акруговую зямельную камісію для належных вынікаў.

Гр-ну Крупко Міхасю. Ваш матар'ял накірован пракурору рэспублікі. Аб выніках паведамім дадаткова.

Тав. Лабзуйову. Можна дасылаць бяз маркі.

Пашкоўскаму Юрку. «Выстрел с уреза», «Отец убийца»—ня пойдзе. Пішэце лепш на тэмы гаспадарчага зьместу, аб працы і недахопах грамадзкіх арганізацый, устаноў і г. д.

Г. «Праца Мазырскага акрсельсаюзу»—ня пойдзе. Дасылайце больш сьвежы матар'ял.

Апавяшчэньні.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

—Сёньня, 22 жніўня, а 7 гадз пасяджэньне праўленьня дому і рэвізійнай камісіі. На пасяджэньне запрашаюцца сэкратары групкомаў і мясцкомаў, а таксама старшыня бюро юнсэкцыі т. Трацавіцкі.

— Сёньня, 22 жніўня, кіно «ОТРЕЗАННЫЕ ОТ МИРА»—3 сэрыя (апошняя). Пачатак 1 сэансу ў 8 з палов. 2 у 10 з палов. гадз. ув.

— У чацьвер, 23 жніўня, спэктакль калектыву расейскай драмы „ЖЕНА ПА ПАСПАРТУ“ камэдыя ў 4 дз. Пачатак а 9 гадз.

Білеты 30—25 к.

—Сёньня, 22-8, у Доме Асьветы, а 7-й гадзіне ўвечары адбудзецца адчынены сход ячэйкі КП(б)Б Працасьветы.

Часова вык. абав. адк. рэд.

П. ШАСТАКОЎ.

ТЭАТР-ЦЫРК-КІНО.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.	Серада, 23 жніўня. Спэктакль для членаў прафсаюзаў пры ўдзеле Карсаковай, З. Бэнгардт, Т. Троіцкай, З. Канзбурга, В. Осіпава, Н. Сакалоўскага, В. Майкава, К. Карэніна. «БАРЫС ГАДУНОЎ» у 6 карц. муз. Мусаргскага. Дырыжэр А. Кліфсон.
ЦЫРК	Сёньня выступленьні нова запрошаных артыстаў, а таксама гастролі прэм'ераў дзяржцыркаў. У 3-х вялікіх аддзяленьнях—15 нумароў. Наезьнікі бр. СЭРЖ. Стайня—ВІЛЬСОН. Валёсыпэдысты бр. ВАРТАНЁ 4. Гімнасты бр. ЭДЭР. Муз. эксцэнтрыкі АРА І МАЙ. У часе антрактаў публіка можа наведаць стайні. Пачатак роўна а 8 з палов. гадзіне. Каса адчынена з 11 да 3 гадзіны і з 5 да 9 гадзіны ўвечары.
КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА».	Грандыёзны мастацкі гістарычны баявік „ЛЁДАВЫ ДОМ“. Пачатак а 7 гадзіне.
КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“.	Нямецкі мастацкі баявік «ЧЭМПІЁН СЬВЕТУ» ў 7-х частк. У гал. ролі—Ксені [illegible] (вяд. па фільму «Вільгельм Тэль» і інш). Кожны дзень—3 сэансы. Пачатак у 7 г. 30 х.
КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	3-я апошняя сэрыя „САРВІ-ГАЛАВА“. У 7-х частках.
КІНО ПРАЛЕТАРЫ.	З прычыны вялікага посьпеху працягнута пастаноўка яшчэ на тыдзень „КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ“.

ЗГУБЛЕНА ПЯЧАТКА Цяцерынскага спажывецтаварыства. Усе дакуманты з накладам гэтай пячаткі з 19-VIII г. г. лічыць несапраўднымі.

ПРАЎЛЕНЬНЕ.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Лекавая кніжка № 1459 Пракоўніка Б. Ф.

— Пасьведчаньне № 2874 аб звальн. з РККА на імя Ардоўскага І.

— Сяброўская кніжка, выд. саюзам будаўнікоў і сяброўск. кніжка Асавіяхіма на імя Гутмана Х.

НАРОДНЫ КАМІСАРЫЯТ ГАНДЛЮ БССР

падае да агульнага ведама, што 11 жніўня 1928 г. ім унесены, у адпаведнасьці з Палажэньнем аб дзяржаўных прамысловых трэстах, абвешчаных у З. З. СССР за 1927 г. № 39, арт. 392, у другі падзел Гандлёвага рэестру СССР (па БССР) пад № 9 наступныя зьмены статуту:

„Беларускага Дзяржаўнага Трэсту Харчовае Прамысловасьці“ (скарочаная назва „БЕЛХАРЧТРЭСТ“).

Мэта—вытворчасьць і збыт дражджэй, піва, масла, патакі, крахмалу і прадуктаў, іх далейшай пераапрацоўкі, а таксама іншых харчавых прадуктаў.

НОВЫ СТАТУТ ЗАЦЬВЕРДЖАН ПАСТАНОВАЙ ПРЭЗЫДЫУМУ ВСНГ БССР ад 29-га лютага 1928 г. за № 24.

СТАТУТНЫ КАПІТАЛ ВЫЗНАЧАН У 6.527.606 руб. 95 к.

У склад трэсту ўвайшлі наступныя прадпрыемствы: ПІВАВАРАНЫ ЗАВОД „ПРОЛЕТАРИЙ“—г. Магілеў, Новачарнігаўская вул. № 71; КРАХМАЛЬНЫ ЗАВОД у с. СУДКОВЕ, Гомельск. акругі.

З складу трэсту выключаны і па новаму статуту ня значыцца: КРАХМАЛЬНЫ ЗАВОД „ПРУДОК“—маёнтак Прудок, Мазырскае акругі.

Сэкратар Наркамгандлю БССР ВЕРАМЕЙЧЫК.

1-я дзяржаўная друкарня